

Amsterdam. — A provinciális választások során Maussert mérnök antiszemita páciárja súlyos vereséget szenvedett. A párt összesen 159.872 szavazatot kapott, szemben a 171.137 szavazattal, amelyet 1937-ben könyvelt el. (1935-ben 294.956 szavazatot kapott). Ily módon 44 mandátumból 21-et vesztett el. A vereség következtében a négy szenátusi mandátumból is kénytelen lesz ketőről lemondani a jövő évben. — Egyedül az észak-hollandiai tartományban 10 zsidó jelöltet választottak meg, köztük A. Aschert, az amsterdami liberális zsidók vezérének és a hollandiai zsidó kongregáció elnökét.

Bombay. — A német birodalmi bank volt elnöke az indiai németek által tiszteletre rendezett fogadáson és antiszemita beszédet tartott. Schacht kritizálta az indiai sajtót, amely látogatását nem a legszimpatikusabban fogadta. Ennek meggyarazása — mondotta Schacht, — hogy ez a sajtó a zsidók ellenőzése alatt áll. Az őt megintertülő újságírókat hazug bűnösnek nevezte, akik bizonyára zsidók. Az igazság az, hogy az indiai sajtóban alig található zsidó.

Berlin. — A német közoktatásiügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely kizárja a falvak iskoláiból a zsidó tanulókat. Így tehát ezeknek a tanulóknak a neveléséről a jövőben a zsidó közösségek kell gondoskodniuk. Ezzel egyidejűleg közölték, hogy a zsidó magánintézmények többé nem kötelesek szakképzésükről okmányokat bemutatni. Az egyetlen hivatalos iratot, amellyel rendelkezniük kell, a Gestapo fogja kibocsátani.

Róma. — Az utolsó napokban újra megerősödött az olaszországi zsidóságra gyakorolt antiszemita nyomás. A hatóságok mindent megtesznek, hogy a zsidókat az ország gyors elhagyására kényszerítsék. A zsidók lakásainak rendőrségi ügynökök jelennek meg, akik felszólítják a zsidókat, hogy hagyják el az országot. A mostani akció különösen az úgynevezett Apollite-utelvek birtokosai ellen irányul, akiknek nemzetisége kétes. A kormány éveket ezelőtt több, mint 800 személynek állított ki ilyen utlevelet, amelyekkel azonnal elhagyhatják az országot és ha egyik állam sem hajlandó őket befogadni, visszatérhetnek Olaszországba. Az utelvekben nincs felüntetve a nemzetiség. Most közölték az utelvek tulajdonosával, hogy a visszatérési klauzula többé nem érvényes.

Lausanne. — A bolíviai kormány értesítette a zsidó emigrációs szolgálatot, hogy május 3-tól kezdve hat hónapig nem vándorolhatnak be zsidók Bolíviába.

Bratislava. — A szlovák megszárosítottóság bratislavai központja petíciót intézett a szlovák kormányhoz, amelyben arra kéri, hogy hatóságai uton tilták el a zsidók rituális végtetését. A kormány petícióra még nem felelt. — A bratislavai szlovák kormány eltiltotta három Amerikában megjelenő szlovák újságnak az országban való terjesztését. Ezek a lapok ugyanis kemény és határozott hangon ítélték el a szlovákiai antiszemita kilengéseket.

Prága. — Egy Prága környéki hegyi út fáira ismeretlen egyének hatalmas betűkkel cseh nyelven a következő feliratot másolták: „Vudce Rise Adolf Hitler”. Hitler, a német birodalom kancellárja. E felirat kezdőbetűi, amelyeket lemoshatatlan festékkel festettek, a „Vrah” szöveget adják, ami magyarul „gyilkost” jelent. E tüntetés kapcsán, amelynek értelmét minden bizonylan csempész. A Gestapo számos prágai zsidót tartóztatott le. — A protektorátus német hatóságai elkobozták Alex Beinnak a cionizmusról írott könyvét. A kiadót kötelezték, hogy szüntesse be a félig kész könyv nyomását.

London. — A nemzetközi antirasszista kongresszus július 21-23 között rendez meg ezúttal világkongresszusát Londonban. Hatvanmillió ember képviselőitől 30 ország képviselői magát ezen a kongresszuson.

Tel-Aviv. — A palesztinai kormány Sir Harold A. MacMichael aldirásával rendeletet közöl a tel-avivi közigazgatás és a tel-avivi zsidó hivatalok adminisztratív egyesítéséről. Tel-Aviv egyesített közigazgatási szervét ezennel hivatalosan „Tel-Avivi zsidó városvezetőség”-nek nevezik.

MÉGIS ANTISEMITA IRÁNYT VESZ FEL A LITVÁN KORMÁNY? Litvánia zsidó lakossága között nagy nyugtalanságot szült az a tény, hogy Csernius gróf litván miniszterelnök, résztvett a „Versliniki” litván antiszemita ipari szövetség konferenciáján és beszédet mondott, amelyben azonosította magát a szövetség antiszemita célkitűzéseivel. A miniszterelnököt a konferencia díszelnökévé választották. Kivülre több magas állami tisztviselő és katonatiszt vett részt a konferencián, akiket beválasztottak annak díszelnökségébe. Csernius miniszterelnök üdvözlő beszédében kijelentette, hogy a kormányt ugyanazok az eszmények fűtik át, mint a „Versliniki” szövetséget, amely „Litvánia a litvánoké” felszólít akarja megvalósítani. Kötelességünk — mondotta szószerint a miniszterelnök, — litvánosítani városainkat azáltal, hogy helyet teremtünk a litván iparosoknak, kereskedőknek és kézműveseknek. A Versliniki szövetség kötelessége, hogy tovább haladjon a megkezdett uton. A kormány részéről kijelentem, hogy a szövetség birni fogja a kormány maradéktalan támogatását. A miniszterelnökön kívül a litván közelet több vezető egyénisége is felszólalt, így a litván kereskedelmi kamara elnöke, a hadügyminiszterium képviselője, az állami gazdasági hivatal igazgatója, akik mindannyian kihangsúlyozták, hogy ki kell szorítani az idegen elemeket a kereskedelemről és helyettük meg kell juttatni a származási litvánokat. — A konferencia több olyan határozatot fogadott el, amelynek zsidóellenes éle van. Zsidó körökben hangszólyozták, hogy a miniszterelnök magatartása egy olyan mozgalommal szemben, amely céljával a zsidók maradéktalan kiszorítását tűzte ki a gazdasági életből, ellentétben áll azokkal az ígérekkel, amelyeket a miniszterelnök nemrégiben az öt felkereső zsidó küldöttség előtt tett.

FURCSA PERESKEDEK.

R. Jehudához fűtt egy télen apa és fia furcsa perrel. Mindketen földhözragadt szegények és csak egy félkabbittuk van. Az apa azt vitatta, hogy a fia munkába megy, tehát őt illeti a kabát. Viszont a fia azt vitatta, hogy az apa öreg, akinek jobban kell óvakodnia a hidegtől, tehát őt illeti a télikabát. „Jertek holnap, majd addig utánanézek a döntésnek” — felelt R. Jehuda. Másnap, mikor újra megjelentek a peres felek előtte, ányulott nekik egy télikabátot, amelyet közben szerzett és így szólt: „Mindkettőtöknek igazatok van...”

KÖVETKEZETESSÉG.

Reb Aron eladott egy vason búzát és előleget is vett fel rá. Közben a buza ára nagyon emelkedett, mire nem szállított. A fél felháborodva állított be hozzá és felmutatva a kötelevet, szállításra szólította fel. O azonban így szólt: — A buza ára nagyon felment, megbántam az üzletet. — Micsoda beszéd ez. — kiabálta az üzletfél — hiszen itt az irás! — Nézze, barátom — szólt — én egy következetes ember vagyok. Ha én egyszer azt mondom, hogy megbántam, akkor megbántam.

ALDOZATKÉSZ.

Sieml levelet ír vidékem lakó menyasszonyának: „Magáért képes volnék mindenre. Átutaztam az Óceánt, elmennek a vérpadra, beugranék a Niagara-zuhlatába...”

„U. I. Vasárnap, ha nem fog esni az eső, okvetlenül leutazom magához.”

EGYKOR ÉS MOST.

Egykor ilyenkor tavasszal összejűttek a kávéházi asztalnál a kedélyes családok, mint lehetett hallani? Ilyesmit, hogy Abbázia, St. Moritz, Semmerin, Kékes.

Most ilyenmit hall az ember: Kenya, Tanganyika, Buenos-Aires, Chile, Rhodézia.

A SZAKÉRTŐ.

A hűködség számára a metsző szokta a vágóval borjut megvásárolni. Egyszer elvitte magát a vásárra egy kosztos böcherét is, mert ez azt mondta, hogy ő ért a borjúhoz.

A vásáron a metsző végigtapogatta a borjúkat és aztán így szólt: — Na nézd meg te is.

A böcher lehalott és végigtapogatta a borjúkat alsó lábára, úgy felentette ki, melyik jó, melyik nem jó. A metsző csodálkozva kérdezte meg: — Miért tapogatód te csak a borjú alsó lábára?

— Azért. — válaszolta a böcher — mert nekem nebiük utvis csak a mocsinát jut.

DOKTOR BLOCH.

Bloch doktorhoz, az egykori osztrák birodalmi svéd főbírói képviselőjéhez egyik nap beült egy zsidó nő és a zsidó és a nő közötti levelet kért tőle a pénzügyminiszteriumhoz. A választó helyesen tudta megmagyarázni ügyes-bajos dolát, végül csak azt mondta: sojón nekem levelet a miniszterhez, ő már tudja miről van szó.

A képviselő erre a pénzügyminiszterium egyik ismerős osztályvezetőjéhez a következő levelet írt: — E sorok áradója, szegény, egyszerű galicizsidó folyamodik — nem tudom miért. Kérem sziveskedjék elintézni: Ön már tudja mit.

A zsidó néhány nap múlva visszakapta trafikóját.

Schneider antiszemita képviselő egyszer dr Blochnak azt vetette a szemébe: — Ön midá csak a zsidók föltűzöttségéről beszél. Egyszer már szorolla fel a hibákat is. — Nem akarom Öntől elvenni a kenyerét — válaszolta Bloch.

A CILINDER.

Dr Z. P. bécsi főbírói egyszer meghallgatta egy liberális rabbinak a prédikációját. A beszéd után a szónok, akin vadonatúj cilindert volt, megkérdezte: hogyan tetszett a szónokiat. — A prédikáció fénypontja — válaszolta Chajes — az Ön cilindere volt.

CON ÉS ROSENFELD.

Heinrich Conried, a newyorki Metropolitán operai igazgatója előtt megjelent egy színes és bemutatkozott: — Nevem Rosen. — Hol hagyta el — kérdezte Conried — nevéből a feld szótgot? — Uganott, ahol igazgató ur, nevében a „ried” szótagot megtalálja.

HALALRA ÍTELTEK KÉT ARAB TERRORISTÁT. A jeruzsálemi katonai törvényszék halálra ítél két arabot, akik Jeruzsálem óvárosában megöltek egy angol rendőrt.

F-U-M-O-R

FURCSA PERESKEDEK.

R. Jehudához fűtt egy télen apa és fia furcsa perrel. Mindketen földhözragadt szegények és csak egy félkabbittuk van. Az apa azt vitatta, hogy a fia munkába megy, tehát őt illeti a kabát. Viszont a fia azt vitatta, hogy az apa öreg, akinek jobban kell óvakodnia a hidegtől, tehát őt illeti a télikabát. „Jertek holnap, majd addig utánanézek a döntésnek” — felelt R. Jehuda. Másnap, mikor újra megjelentek a peres felek előtte, ányulott nekik egy télikabátot, amelyet közben szerzett és így szólt: „Mindkettőtöknek igazatok van...”

KÖVETKEZETESSÉG.

Reb Aron eladott egy vason búzát és előleget is vett fel rá. Közben a buza ára nagyon emelkedett, mire nem szállított. A fél felháborodva állított be hozzá és felmutatva a kötelevet, szállításra szólította fel. O azonban így szólt: — A buza ára nagyon felment, megbántam az üzletet. — Micsoda beszéd ez. — kiabálta az üzletfél — hiszen itt az irás! — Nézze, barátom — szólt — én egy következetes ember vagyok. Ha én egyszer azt mondom, hogy megbántam, akkor megbántam.

ALDOZATKÉSZ.

Sieml levelet ír vidékem lakó menyasszonyának: „Magáért képes volnék mindenre. Átutaztam az Óceánt, elmennek a vérpadra, beugranék a Niagara-zuhlatába...”

„U. I. Vasárnap, ha nem fog esni az eső, okvetlenül leutazom magához.”

EGYKOR ÉS MOST.

Egykor ilyenkor tavasszal összejűttek a kávéházi asztalnál a kedélyes családok, mint lehetett hallani? Ilyesmit, hogy Abbázia, St. Moritz, Semmerin, Kékes.

Most ilyenmit hall az ember: Kenya, Tanganyika, Buenos-Aires, Chile, Rhodézia.

A SZAKÉRTŐ.

A hűködség számára a metsző szokta a vágóval borjut megvásárolni. Egyszer elvitte magát a vásárra egy kosztos böcherét is, mert ez azt mondta, hogy ő ért a borjúhoz.

A vásáron a metsző végigtapogatta a borjúkat és aztán így szólt: — Na nézd meg te is.

A böcher lehalott és végigtapogatta a borjúkat alsó lábára, úgy felentette ki, melyik jó, melyik nem jó. A metsző csodálkozva kérdezte meg: — Miért tapogatód te csak a borjú alsó lábára?

— Azért. — válaszolta a böcher — mert nekem nebiük utvis csak a mocsinát jut.

DOKTOR BLOCH.

Bloch doktorhoz, az egykori osztrák birodalmi svéd főbírói képviselőjéhez egyik nap beült egy zsidó nő és a zsidó és a nő közötti levelet kért tőle a pénzügyminiszteriumhoz. A választó helyesen tudta megmagyarázni ügyes-bajos dolát, végül csak azt mondta: sojón nekem levelet a miniszterhez, ő már tudja miről van szó.

A képviselő erre a pénzügyminiszterium egyik ismerős osztályvezetőjéhez a következő levelet írt: — E sorok áradója, szegény, egyszerű galicizsidó folyamodik — nem tudom miért. Kérem sziveskedjék elintézni: Ön már tudja mit.

A zsidó néhány nap múlva visszakapta trafikóját.

Schneider antiszemita képviselő egyszer dr Blochnak azt vetette a szemébe: — Ön midá csak a zsidók föltűzöttségéről beszél. Egyszer már szorolla fel a hibákat is. — Nem akarom Öntől elvenni a kenyerét — válaszolta Bloch.

A CILINDER.

Dr Z. P. bécsi főbírói egyszer meghallgatta egy liberális rabbinak a prédikációját. A beszéd után a szónok, akin vadonatúj cilindert volt, megkérdezte: hogyan tetszett a szónokiat. — A prédikáció fénypontja — válaszolta Chajes — az Ön cilindere volt.

CON ÉS ROSENFELD.

Heinrich Conried, a newyorki Metropolitán operai igazgatója előtt megjelent egy színes és bemutatkozott: — Nevem Rosen. — Hol hagyta el — kérdezte Conried — nevéből a feld szótgot? — Uganott, ahol igazgató ur, nevében a „ried” szótagot megtalálja.

HALALRA ÍTELTEK KÉT ARAB TERRORISTÁT. A jeruzsálemi katonai törvényszék halálra ítél két arabot, akik Jeruzsálem óvárosában megöltek egy angol rendőrt.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPUNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

A tizparancsolat heroikája

Evezreddekel ezelőtt végigdűbörgött az embervilág felett az ige hangja: ne legyenek neked idegen isteneid. Tünjenek el a bálványok a földről. „Bálványképek, melyek az eget és földet nem alkotják, pusztuljanak a föld színéről és az ég alól” — így kommentálja Jeremias a második ígét. Mi megértettük ezt a szótát és az ige hirdetői letünk. De az emberiség nem értette meg mind a mai napig. A szeretői isene hitjeit a gyűlöletet tették meg a legfőbb jónak és természetes következménye ennek, hogy az első nepet, amely a szeretetet hirdette — kergetik, úzik és le szeretnék seperi mindörökké a föld színéről.

Nincsen nagyobb kincs s mélyebb érték, mint a tizparancsolat. Az emberiség udve, kultúrája, társadalmi rendje, fejlődése nyugszik rajta. De az örökbecsű kötblaklat most nem az isteni harag igyekszik összetörni, hanem a gyarló ember. A „ne ülj” parancsának megszűnésére készülődik a világ és mint-ha az isteni kötbla összetörés másik nagy tragédiája játszódna a akkor, amikor silány porhüvelybe bújított lények akarják a nagy mindenséget uraló nagy Alkotót lerántani a maguk alacsonyosságukhoz.

Az eskü szentségét sárba tiporják, a szülői iranti tisztelet kötelme az élet, a tulajdon, a becsület, az erkölcsi tisztaság, a család élet és az emberi boldogság oltalma és szentsége „vita” tárgyaivá tételelt és népek hajtják ezeknek az eszméknek „reviziója”.

Aki az „ölj” primitív ősemberi parancsot akarja újra uralkodóvá tenni, az nem tehet mást, mint meg is akarja fosztani az emberiséget az isteni hitől, le akarja dönteni az erkölcsi lét pillérét, ostromolja a gőgös ember az oltart, rombolja a templomot és az élet erkölcsi funamentumait.

Mi pedig még most is ott állunk megté-póztatlan, kétezer éves pusztai vándorlás után, manna nélkül és reménytelenül a Szináj tövével és még mindég rendületlenül tekintünk fel a két kötblára s azok minden ígétjét életünkkel és vérünkkel, ezredépek igazságtalanságával, gyűlölködésével, üldözésével és magyával dacoló hűségünkkel megvédelmesszük. Nekünk szent és drága a Tóra, nekünk szent és drága az irás, nekünk létünk és életünk az isteni tanítás. Búszko öntudattal valljuk, hogy dacolni fog az idők jelenlégi viharával is és újra meg újra bebizonnyítja, hogy örökkévaló és elpusztíthatatlan.

Alljunk újra a Szináj előtt és leboruljunk a sok fenségre látásra. S amott hívogatt bennünket újra a Szentföld, amelyet nem hagyunk elvitatni tőlünk. Erezzük, hogy a szent sátor, amelyet görnyedt hátunkon cipeltünk, kétezer éves pusztai vándorlás után, manna nélkül és reménytelenül a Szináj tövével és még mindég rendületlenül tekintünk fel a két kötblára s azok minden ígétjét életünkkel és vérünkkel, ezredépek igazságtalanságával, gyűlölködésével, üldözésével és magyával dacoló hűségünkkel megvédelmesszük. Nekünk szent és drága a Tóra, nekünk szent és drága az irás, nekünk létünk és életünk az isteni tanítás. Búszko öntudattal valljuk, hogy dacolni fog az idők jelenlégi viharával is és újra meg újra bebizonnyítja, hogy örökkévaló és elpusztíthatatlan.

Alljunk újra a Szináj előtt és leboruljunk a sok fenségre látásra. S amott hívogatt bennünket újra a Szentföld, amelyet nem hagyunk elvitatni tőlünk. Erezzük, hogy a szent sátor, amelyet görnyedt hátunkon cipeltünk, kétezer éves pusztai vándorlás után, manna nélkül és reménytelenül a Szináj tövével és még mindég rendületlenül tekintünk fel a két kötblára s azok minden ígétjét életünkkel és vérünkkel, ezredépek igazságtalanságával, gyűlölködésével, üldözésével és magyával dacoló hűségünkkel megvédelmesszük. Nekünk szent és drága a Tóra, nekünk szent és drága az irás, nekünk létünk és életünk az isteni tanítás. Búszko öntudattal valljuk, hogy dacolni fog az idők jelenlégi viharával is és újra meg újra bebizonnyítja, hogy örökkévaló és elpusztíthatatlan.

vallásunk eme fundamentumát. Az ember lelke nem fejlődött és ősemberi primitívességében leledzik, a „technika” fölénye és istenitése ellenére. Ezért szeretnénk már elhagyni a meddő küzdelmek tereit és visszajutni újra a Jordán partjára. Csak ahhoz volna elég erőnk és adna lehetőségét a milliárdnyi ember, hogy újra hirdethessük régi vérrel szentelt földünkön az ígét. Az emberiség nem ért meg bennünket. Nem akar, vagy nem tud? E pillanatban teljesen mindegy már. Csak az döbbenetes, hogy rettentően sokan és sokat szenvedünk.

Bekészült újra a Mattan Tóra ünnepe és mi magasztos érzelmekkel ünnepejük a tizparancsolatot, amely az Onajchi első szavával az isteni Enhez fűzi a mi ünneket és végző szavával, leréecho, felebarátunkhoz, embertársunkhoz fűz bennünket. De nem értenek meg bennünket, sem az Onajchi fonségét, sem a „leréecho” magasságát. Ezért kérjük az Urat, hogy adja legalább újra vissza országunkat, hogy tengernyi családás után végre megpihenhessünk!

Az ország zsidó lakosságának bekapcsolódása az alkotmányos életbe

Az utóbbi napokban több ünnepet felt meg a huszmillió ország lakossága fajra, feltekezre és származásra való különbség nélkül. Minden egyes állampolgár, aki egy konszolidált ország ritmikuss munkájának részese, nap mint nap érzi azt a jótékony erőt, amely vigyáz föltte, azt a Felséges kezét, amely atyai jóssággal örködik minden alattvalójának élete felett és annak az erélyes és céltudatos kormányának intézkedéseit, amelyek radikálisan és gyorsan viszik előbbre ezt a gazdag nagy országot a nyugateurópai konszolidáció útjára.

ország a további építő munkája. Öfelsége az új választási törvény kihirdetésével egyidejűleg gondoskodott arról is, hogy a zsidó választók is szavazhassanak. Minden egyes harminc évet betöltött román zsidó állampolgár gyakorolhatja szavazati jogát és az erdélyi zsidóság tízezeret lekhesen mentek a megfelelő hivatali helységekre, hogy felvétessenek a szavazói listába, mert érzik és tudják, hogy állampolgári kötelességüknek eleget kell tegyenek őszinte lelkesedéssel, elvégre a június 7-én megválasztandó parlament és szenátus olyan alkotmányjogi szerv lesz, amely minden polgárra áldólag fogja kiterjeszteni munkásságát és alkotó tevékenységét. Május 2-ig tart az összeírás és ezuttal kell kérjük az erdélyi zsidó testvéreket, hogy tegyenek eleget feltétlenül ebbeli kötelességüknek. Jelenjenek meg fenti időpontig az illetékes hatóságok előtt és vétessék fel magukat a választói listába. Államérdek és a zsidóság érdeke is, hogy eleget tegyünk a felhívásnak. Mindenki igazolhatja magát revidált állampolgársági okmányával. Nők is menjenek jelentkezni, akik betöltötték harmincadik életévüket és valamilyen foglalkozást úznek, vagy háztartásukat vezeték.

Május kilencedikén nagy fényvel ünnepelte az ország a nagy I. Károly királynak százeves születési évfordulóját és az ország több pontján újabb szobrait leplezték le a nagy uralkodónak. Május 10-én az egyesülés ünnepe volt, amelyben résztvett a romániai nyolcszázötvenzsidóság is alattvalói hűségének minden jelével és a hála érzésével. Az ünnepek során elkövetkezett a május 18-iki Hősök napja is, amikor az ország védelmében elesett csaknem egymilliónyi hősi halott kegyeletlen emléket üli meg az ország. Ebből is kivette részét a zsidóság, hiszen neki is voltak hősi halottai, akik életüket — legfőbb javukat — áldozták a haza oltárán.

Az ünneplések közötti hétkéznapi munkája sem mentes azonban bizonyos emelkedett hangulattól, amikor a tavaszi nyugtalan napok után ujult erővel indul neki az

A parlament és szenátus munkája új áldásos korszakot jelent majd az ország életében és a zsidóság is vegye ki részét abból, amit a törvény számára előír és amely az ország jövőjét még hathatósabbán biztosítani fogja.

A Fehér Könyv után...

Elszánt ellenállást tanusít a világ zsidósága az angolok palesztinai politikájával szemben

Bekövetkezett a történelmi fordulat. Az angol kétségbeesés, az angol politikai machiavellizmus most a zsidók reményén és a zsidóország létesítésének álmain akarja megmutatni végzetesen kegyetlen játekát. Kiderült, hogy a gyilkosságra uszító multti és a puszták vad hadain orvul támadó löre több argumentumot jelent, mint a világ kulturzsidóságának minden jalkiáltása. Születen a szemforgató John Bull, aki a „Biblia népe”-nek hirdeti magát és kiderül, hogy a Biblia igazi népet megfosztja legszebb álmától és egyetlen életlehetőségétől abban a pillanatban, amikor egy zsidó Palesztinára a legnagyobb szükség van. Micsoda halleluja fogja követni ezt az árulást a tengelyhatalmak sajtójában. A brit birodalom a „szótarló”, aki 1917-ben adta a Balfour-deklarációt, aki azóta számtalanszor kiállt a zsidó érdekek védelmére, most „müncheni” módra, egyszerűen térdet hajt egy fanatizált mohamedán pap uszítását előtt. El kell hinnünk azt, hogy ez az imperium kivénült már, amely nem tud uralkodni benszilálteken, nem tud féltékuraldalt arabok lazdalmán tultenni, aki a Fehér Könyvvel örökre lehetetlenné teszi azt, hogy egyetlen nép is higgyen neki. Mennyi erő, mennyi hit, mennyi energia pazarlódt az ezért, mert a zsidó nápuság hitt a brit imperializmus igéreteinek. Mindent csak a papir gyengeségére alapított a Jewish Agency politika és elfejtette, hogy amíg egy nép nem mutat erőt, addig olyan játékszer a hatalom birtokosa előtt, amelyet akkor lehet szabadon, amikor akar.

A Fehér Könyv fekete idők újabb megnyilvánulása a zsidó országépítés szempontjából. A londoni kormány mindenkit meghallgatott és úgy cselekszik, ahogy ő jónak látja. Konok angol mordsággal, amikor néhány millió zsidónak el kell menni Európából, akkor öt év alatt 100.000 zsidónak akar beutazást engedélyezni, 75.000 rendes bevándorlónak és 25.000 német menekültnek. Örök kisebbséggé akarja degradálni a palesztinai zsidóságot, amely soha nem juthat ahhoz, hogy önálló népi életet élhessen. Amikor utlagyszerre reménytelen a helyzet, akkor a legnagyobb csapást Anglia méri a zsidóságra. Ráeszmélhet a zsidóság arra, hogy nincsenek barátok, csak ellenségek és nincsen szerződés, vagy ígéret, amelyet a magabiztos nagy népek meg ne szegnének. „Alkotmányos terü” alapján Anglia igyekszik fog megvalósítani a zsidók és arabok együttműködését a több idoszakra osztja a szóbanforgó terü oly módon, hogy öt év eltelle után önálló palesztinai kormány és nemzetgyűlés venné át az ország közigazgatását. A zsidók számára kisebbségi státuszt és „garanciákat.”

MI LESZ A VÁLASZ?

A palesztinai zsidóság husz év után most először fog szembeszállni az angol kormány politikájával. Eddig tulságosan vallás szerepet játszott, azt hagyott tenni magával, amit akart az ellenséges brit kormányzat. Mindent eltűrte. Eltűrte azt, hogy nem védtek meg. Eltűrte, hogy három évig, mint a duvadakat puffantotta le legjobbjait a puszták gyilkosai. S három év mérlege az, hogy míg a német főhatalom utatlan-utakon éjnek idején kergetti ki határain a zsidó-

kat, addig a nekünk ígért földre sem tudunk bejutni, mert az angol hatalom jobban tiszteli a tengelyállamok által pénzzel és propagandával felzavart arab tömeget, mint saját jól-rosszul felfogott érdekeit és mint egy tízenhétmillios nép halálordítását. Sztrájkot fog kezdeni a zsidóság Palesztinában. Ledallanak a gyárak, bezárnak a kereskedők, nem dolgozik a munkás és adót sem fognak fizetni, meg minden kapcsolatot megszakítanak az angolokkal. Talán már késő. A zsidó „békés” felfogás elgondolása nem számolt azzal, hogy népek harcat nem lehet molyszággal könyvekből „kitanulni” — most halálosan megbosszulta magát. Egy nép, amely elni akar, amely országot akar, annak erőt kellett volna mutatni. Már éveket celzött kellett volna sztrájkolni és szembeszállni. Ma már nagyon elkéstünk. A Jewish Agency angolfi politikájának ime itt a végzetes eredménye. „Angolok” álltak az élen, akik angol-zsidók voltak és nem zsidók, akik angolul beszélnek. És a szegény zsidó milliók kifosztottan, kiabrándultan látják, hogy hova vezetett a „hivatalos” Palesztina-politika.

Erdély zsidóságának is demonstrálni kell a palesztinai zsidó emigráció érdekében

Szeretnénk nem színezni az esetet, mert amugy is vészhirektől terhes a zsidó ucca. Olyan vészhirektől, amelyek arról szólnak, hogy zsidó hajók körül éhen pusztult hullák uszálnak és tílusz dühöng azokon a tengerhajókon, amelyeken az emberiségnek olesó, nekünk pedig nagyon drága kincselt fuvaroznak „ismeretlen” rendeltetéssel. Az angol cinizmusnak, rosszindulatnak és perfid politikának áldozatai ók, akiket kilékött magából a kulturált Európa és vissza akartak menni arra a földrésze, ahol az emberiség bölcsője ringott. (Bár akkor össze-törte volna ezt a „bölcsőt” valami kegyetlen vihar!) Es mert kifosztottan, szegényen és pusztán életüket mentve akarnak új életet kezdeni, ezt sem akarják megengedni a kegyetlen angol hatóságok.

Egy görög szigetén is vannak menekültek. Akiiket nem engednek be Palesztinába az angolok. Mennyien vannak? Ha csak tizen volnának, már akkor is sok volna. De többen vannak, mint ezren. Már voltak a palesztinai partoknál, de nem tudtak „beszökni” arra a földre, amely kétezer évvel ezelőtt a zsidóké volt, amelyet a mai zsidóságnak ígért a Balfour deklaráció, meg a san-remói békeértekezlet, ahol 52 állam garantálta ezt a palesztinai települést.

A brit világhatalom, amely ma valóban egy irtózatosan erős és mind az öt világrészre kiterjedő védelmi hálózatot épít ki, hogy megelőzze a háborukat és rend legyen a földön, amely most két népet akar sakkban tartani, amely két népek 150 millió alattvalója van és félelmetesen erős hadserege: ez a brit imperialista erő nem bír pusztán arab hordákkal. Inkább hagyja, hogy berlini ügyvédek, prágai hiváló orvosprofesszorok, lengyel gyárosok és osztrák művészek, elhagyott szigeteken éhezve tengődjenek a „szent önzés” nevében. Mert ók Londonban kényelmesen ülnek s miközben felrakják lábaikat az asztalra és whiskit isznak meg pipálnak, addig hajók ténferögnek a tengereken nekünk drága (nekik tulocsó) terhekkel, gabona, vagy

A zsidóság, a világ zsidósága tetterősen szolidáris lesz a jisuval. Lesz demonstráció és lesz sztrájk, lesznek tiltakozások. Csak ne jelenjenek meg újra görnyedő és hétréthajó zsidók a londoni Colonial Officeban, hogy „leszereljük” az egész megmozdulást.

Egy egészen forradalmi nagy átszakulásnak kellene jönni. Vezetőknek, akik csakítanak mindazzal, amit a hazug angol politika eddig ráerőszakolt a zsidó népre. A formális tetterős zsidó ellenállást kellene megszervezni. Kiderült, hogy a „kezet nyújtani” meg a „tanítani az arabokat”, nem volt egyéb, mint „ideális” emberek délibábja, akik nem tudják: mit jelent a történelmi dinamika, s nem tudják, hogy népek harcában az erősebb kell győzőn, nem pedig a filozófusabb, a könyvesebb, a politizálásra hajlamosabb. Ahogy eddig volt, azok szerint — elveszett minden. Elveszett a zsidó állam minden lehetősége. Csak egyetlen mód van arra, hogy a végső győzelem a zsidóké legyen. Ha a letörős, ellenállásra épített, tekintetnélkült és szépercentesen zsidó érdekeket szemelőtt tartó politikát kezdünk. Palesztina a zsidóké! — jelszóval meg lehet kilitas a győzelemre sok vér és sok áldozat árán. De egy önálló boldog ország megéri ezt az áldozatot.

Az angol kétségűség újra diadalt áll és a népek, amelyek bizhatnának bennük — okulhatnak a mi zsidó tragédiánkon. Kétféle nép létezik a világban a zsidóság szempontjából. Ellenségek és olyanok, akik nem barátok, csak burkolatlan ellenségek. Jaj nekünk, ha most nem védjük magunkat meg tíz körmünkkel is az ősi földön az új jobb jövő érdekében.

marhaszállításra alkalmas hajófenékek. Az egész zsidóságnak táviratokkal, feliratokkal kellene ostromolni az angol hivatalos és félhivatalos világot, hogy ezt nem bírja már nézni a világ és nem bírjuk főleg mi zsidók, akiknek drága vére szenved a görög partok mellett...

Az erdélyi zsidóságnak is gyűléseket kell összehívni és ezeken a gyűléseken tiltakozni kell az embertelenség ellen, amelyet a palesztinai hatóságok elkövetnek, amikor visszakergetik a zsidó szerencsétleneket a partok mellől a bizonytalanságba és éhezésbe. A mult század elején néger vadakkal bántak így a rabszolgakereskedők. De ne feledjük, hogy most XX. századnak csufolják ezt a korszakot és mégis más egy meztelen néger, mint egy tudós egyetemi tanár.

Az erdélyi zsidóságnak gyűléseket kell összehívni. Es rezolúciókat készíteni, amelyben tiltakozzon az erdélyi zsidóság az embertelenség ellen és küldjön megfelelő tiltakozó iratot az angol kormányhoz. Jalkiáltást jelképezzenek ezek a határozatok, amelyekből lássák meg a szigetvilág angoljai, hogy mennyire fáj ez az embertelenség a világ zsidóságának.

Kultúreberek azok, akik a többi embert így hagyják szenvedni? Emberek, akik mindig a humanizmusról prédikálnak? De ha napi politikájuknak megfelel, akkor ezeket dobni oda a teljes bizonytalanságnak. Olyan embereket, akik tudnak úgy gondolkodni, vannak olyan civilizáltak, vannak olyan kultúreberek, mint ók. Csak szerencsétlenek, mert hergeltik őket egyik parttól a másikra. Kergetik őket az Igezet földjéről is. Mindenfelől és nincs hol lehajtsak fejüket. A legnodernebb és legszerencsétlenebb Ahaszérook.

Követeljük a „világ urától”, az angoltól, hogy legyen emberséges ember és engedje meg a szerencsétlenek partraszállását, akik — oh mily bán — certifikát nélkül akarnak bejutni a megszentelt földre!...

Egy százéves sir előtt

A napokban kegyeletos és érdekes „ünnepeg” folyt le a nagyváradi ortodox temetőben. Rosenfeld József főrabbi százéves halálózasi évfordulója alkalmából folyt le ez a gyászünnepeg a nagyhirű rabbi sirja előtt. 1839-ben halt meg, miután 36 évig volt Nagyváradon főrabbi. Várallya városrészt megalapítása az ő rabbiága idejére esik s így jelentékeny szerepe van a váradi hitközség és zsidó közélet kialakításában. Rosenfeld József főrabbi kortársa és tanultársa volt a Chaszam Szofernek. Az ő főrabbiága alatt kezdtek építeni azt Calea Victoriei-uti templomot, amely hosszu évtizedek óta egyik mentővára a nagyváradi zsidó közéletnek. 12 évig épült ez a templom és építésének befejezését már nem érthette meg a tudós főrabbi.

Sirját másik két nagyváradi főrabbi között találjuk és a Szentegylet vezetősége nagyszeműen rendezte és ápoitálja a rabbi sirjait. A kegyeletos ünnepegen sokan vettek részt és Blum Mózes rabbielöltes szép felépített beszéde után visszaemlékezéseket közöltek a nagy rabbról olyanok, akiknek a régebbi generáció ezeket elmondotta. Így többek között elmondották, hogy hetenként két rhénes forint fizetése volt és két forintot kapott egy-egy prédikációjáért is.

Ó volt az, aki mint kerületi főrabbi, az álmósdi főrabbi, Spirot, ledegradálta a rabbi-talammra. Epen ebben az ugyon tárgyalgattak a Várallyán, amikor az ott kóborló kutyák megugatták Spirot rabbit. A rabbi a kutyákat kaftánja lebegtetésével akarta elhallgaltatni, mire azok széjjelrebbentek. Keserű íróniával mondotta: „Mit féltek tőlem, nem tudok én már ártani, nem vagyok én már „moré deasze”, mert degradáltak!”

Egy másik kegyeletelt leróvó hívó elmondotta, hogy neki Frankl Lázár régi váradi polgár, aki szintén az igazak álmát alusza, mondotta a meghalógtult Fuchs Benjámin főrabbi beiktatásán:

„14 éves voltam, amikor Rosenfeld József főrabbit beiktatták. Utána Wahrmann David József főrabbi, aki 1850-ig volt Nagyváradon

SEVUOSZI LEGENDA

A RABBI BOTJA

Prága rabbiájához sevuosz előtti este különös vendég kopogtatott be. A város legjellemzőbb zsidógyűlölő agítátora, minden prágai zsidó réme, a zsidónak született, de kitért Magister Hilarius jött el hozzá, hogy — mint üzente — fontos ügyben beszéljen vele. A rabbi elfogadottan ment elébe s izgatottan kérdezte, mit kíván.

Rabbi — mondotta Hilarius — nagy kéresem van hozzád. En, mint tudod, elhagytam születem hitét és üldözöttekhez állottam. Sőt, az elmult években nem volt nálam dühödtebb ellenségek az egész városban, talán az egész birodalomban sem. Most lelkipfáradások kezdenek gyótonni s én néhezem bár, de elhatároztam, hogy visszatérek hozzátok... visszatérek hozzátok... visszatérek, ha úgy találod, hogy van tekerles, mellyel ellenetek elkövetett bűnémet lerohatom. Halljad hát az eletem történetét, halljad, mi minden terhelte lelkemet...

S elmondta életét ifjúságától kezdve, elkezdte elősorolni a bosszantságokat, kizsákolást, izgatásokat, hazsájkát: mi mindent próbált Izrael ellen, mi mindennel győrtte egykor hitestestvéreit évek hosszu során át. A rabbi eleinte csak hallgatta tu-

főrabbi, majd Landesberg J. Aron beiktatásánál voltam jelen. Amikor a nagyhirű Fuchs Mór főrabbit iktatták, akkor is ott voltam, majd Fuchs Benjámin zcl. bevonulásánál is jelen voltam.”

Egy évszázad suhant így el felette és sok rabbit látott a sirba hanyatlani és ujat jönni, hogy ezek tovább építsék a zsidó jövőt.

Egyik unokája Jeremia Lébl volt, aki bizonyára Lébl volt, akit Lébl-nek neveztek és így a jelenleg is Nagyváradon élő Dr Lébl Lászlónak őse volt Rosenfeld József főrabbi. Ott is álltak a sir körül a Rosenfeld és Weimann családok is, akik a mai világban büszkén mutathatnak rá arra, hogy ősiük a XVIII század végén már itt rezidáltak Várallyán, azaz a nagyváradi régi zsidónegyedben és kitebelyesedve ma is itt élnek és dolgoznak. Érv és dokumentum ez is azoknak, akik „beszivárgottak”-nak tartják a zsidóságot. Vajjon hány nem zsidó család tudja kimutatni, hogy ded- vagy úkajpa is itt született és dolgozott Nagyváradon? Pláne kitűnös ember lett-égen, mint amilyen a száz éve az igazak álmát alvó Rosenfeld József volt.

Négy száz leány utnak indul...

Newyorkban a zsidóságot rendkívül érdeklí mindaz, ami Palesztinában és Palesztinával történik. Különösen a fiataliságot. Ennek érdekes jelensége az, amit négy száz fiatal zsidó leány határozott el nemrégben.

A „Hadasa” ifjúsági szervezetében összegyűlt leányok elhatározták, hogy személyesen nézik meg, hogy mit is csinálnak Palesztinában az oitani zsidók és talán titokban arra is gondolnak, hogy a sok derek zsidó úrtörő között akad olyan is, aki meg mer kőközni a családi élet gondjával is. Már szorgalmasan tanulgatnak héberül, mert azt akarják, hogy alaposan megismerjék a helyzetet és a fiataliságot. Héber kurzust kezdtek, ahova pontosan eljárnak a leányok, mert érdek, hogy a héber nyelv nélkül nem ér sohat ez az érdekesnek ígérkező kirándulás.

Négy száz leány a Szentföldre tart... érdekes utmutatása ez a zsidó népi élet regenerálódásának. Bizonyára valamennyien jobbmódu leányok, akiknek „kényelmesebb” volna, hogy abban a nagy emberrenszegében egyszerűen és kényelmesen éljenek s ne törődjenek azzal, ami fölük 10.000 kilométernyire van. De nem! Azért zsidóleányok, hogy a Szentföld iránt érdeklődjenek. Es mennek, ók régyszázak, hogy a héber nyelv szépségével és zeneisével dicserjék a régi földet, amely új hazájá kell legyen embereiknek,

Központi fekvés. Komfort. Olesó. Otthonos. CALEA VICTORIEI No. 11 — Telefon 5-3410

akiket az egész világ üldöz, gyűlöl... de velük van az égi segítség. Négy száz newyorki zsidó lány a legszebb „sport”-ot fogja üzni, országot megy nézni, egy épülő országot és lehetséges, hogy mind a négy százban még harcos dolgozói, vagy az új generáció anyái is lesznek a megszentelt földön...

Husz millió font...

Sok izben megirtuk már. Nem értjük az angolokat. Volna egy terület a hatalmas brit birodalomban, ahova nem kellene nekik pénz investálni, nem kellene katonát adni s mégis virulna és mégis volna sok-sok katonája. De mert ez túl egyszerű és talán nagyon is jó volna nekik is — nem akarják tudomásul venni.

Ime: A „Manchester Guardian” tekintélyes angol lap közli, hogy a palesztinai bankokban körülbelül 20 millió font betét fekszik. (Ez a mai nem hivatalos kurzus szerint 40 milliárd lej). A betétállomány növekedést mutat annak ellenére, hogy az utóbbi időben az arab zavargások befolyásolták az általános gazdasági helyzetet. 1937-ben még csak tizenhat és fél millió font volt a betétállomány, de újabb tökések érkezésével ez a pénz növekedett s ma már körülbelül 20 millió fontot kezelnek a bankok és szövetkezetek.

Ez a pénz nem sok kamatot hoz, ahogy az angol bankok óvatos politikáját ismerjük, majdnem semmit. Ellenben, ha házat építenek vele Tel-Avivban, akkor rögtön 8-10 százalékos jövedelmeze, tekintettel a horribilis lakbérre, amely a 160.000 lakosu városban egyre emelkedik a folyton növekvő bevándorlásra tekintettel. Mennyi vállalkozás volna itt és a töké, amelyet investálnak a világ minden részéből az odajövő zsidók, egy hallatlanul viruló, életerős gazdasági élet megteremtője lehet. Nem kellene hozzá egyéb, mint biztonság. Csak annyi, hogy ál-

kek sirra kiálloznak. Azután lassanként felhatol hozzá a hang, a jalkiáltás hangja: Ó jaj nekünk, elbeszünk valamennyien, eljött a halál valamennyünkért, megöl mindnyájunkat a Rabbi gyűlölete, mert ez a gyűlölet csak rontani tud, előkni, kitaszítani és megakozni, de gyógyítani, elteni soha — ó jaj, Rabbián nincs szeretel, nincs megbocsátás, mely az elbukott testvért felemelné, — ó jaj nekünk, ha vezéreinkben ekkora a vakság, ha ily kevéssé szeretik a bánkódó, a bűnbánó embert lelket, — ó jaj, mert valóban vezéreink vétkek miatt vérzünk el, — ó jaj nekünk, hogy ily botor emberek vezetnek, — ó jaj nekünk, hogy Rabbi bűnös ember s nem lakik benne az égi Irgalom szikrája! — Es ime hírletlen, a messzeségből oriasit hegyescsuc emelkedett fel, tündökölő hangos fényben s megdörögött egy irtózatos harag: Ezt tanítottam én Szináj hegyén?

... A rabbi cserjékeze, elkinzottan, lihegő ábredt, magára kaptá ruháit, vette botját s elrohant a templomba Sevuosz reggele volt, a könyvtálatkoztalásnak s az élet örökkevelő kintárgzásának, a halhatatlan Nyárnak ünnepe! Utközben úgy rémlett, hogy óráhaborult ósényeken lépked, a templom maga is nyári virágzásban köszöntötte s ime — ó égi csoda! — ahogyan botjára pillant: a bot korhadt fája is kintárgzott részkető kezében s haloány indák, félnék virágok in-

litsák helyre a közbiztonságot Palesztinában, amely három év óta ingatag talajra épült. S ez kizárólag az angoloktól függ. Illetőleg a zsidóság erőes fellépésétől is. De a cionisták lagymatagsága, a jisuv tétova áldemokráciája, a munkásság világmegváltásra törekvő beállítottsága nem elég ahhoz, hogy ez a 20 millió font kiöföjjen a bankokból és trezorokból. Holott újabb százazreknek adhatnának kenyeret. Nem kellene egyéb: csak nyugalom. Ugy látszik ez drágább a fontnál is. Es értékesebb is — főleg nekünk zsidóknak...

Életsorsok tragédiája — dióhéjban

Ma, amikor egyes országok tragédiája is napir lett és a zsidó közösség milliáriónyi könnye valóban folyamataja dagadhat, minden idők egyik-egy zsidó sors felett sokak bántódnak, mert mindig jönnek újak és öregek, meg gyermekek sorsa megindító: mint egyes fiatalok kettőtört élete.

Elmondunk néhányat röviden. Diplomás orvosról beszéljünk:

— Olaszországban végeztem. Ott nem kapok kenyeret, mert az 1919 után odajött idegeneké kiutasítják. Nosztrifikáció nagyon nehéz, majdnem lehetetlen. Így tehát diétás könyvvezetést, vagy kosmetikát tanulok. Azután mehetek Afrikába, vagy Délamerikába. De az is kérdés — hogyan? Van végényem is. A pádoai egyetemen ismerkedtünk meg. Végényem is kész orvos. Most — szerencsére — katoná. Majd meglátjuk, ha kijön, mihez kezd. Orvos nem igen lesz... Kettőtört exisztenciák. Akkor szakad életcéltük fonala, amikor kezdődni kellett volna.

Egy másik: Kéz orvos. Negyvenéves. Orvosi praxisa tönkrement. Előbb a füccán lakott. Majd egy kis mellékucacba. Telefonját is leszerelték már. Néhány hete oroshönyvelő egy barátjánál, akivel együtt voltak a harcokban. Casadjának éppen csak enni van mit. Kivándorolni nem tud. Houa? Sehoh sincs rokona, vagy barátja.

A harmadik: Fia tal ügyvéd. „Athépzés” alatt van. Hat hét múlva szofförvitzgát tesz és autószerelést is tanul. Két hónappal ezelőtt fogalmam sem volt arról, hogy milyen autószerelőknek vannak — mondja — homolyan készültem az ügyvédi hivatalra. Nem mestersegnek néztem az ügyvédséget, hanem hivatalnak. Ahogy mondani szokás, „remek fogász” akartam lenni. De hiába minden. Meg-

gazdáltak rajta a reggelt szélben... Zokogva omlott le a templom küszöbére s a hiteknak, akik rémülten siettek elébe, csak annyit mondott: hamar hívjátok ide Hiláriust, a renesát!

Már jött is stotoc, fekete köpenyegben, lehajtott fejjel a hízek során át a rabbi felé. A rabbi pedig elébe ment, kinyújtotta kezét feléje és megszólalt:

— Bocssás meg, Hilárius, hogy tegnap oly túrelmellenül elütötök. Nézd, égi jel szólt meg érdekében: botom kitorágtott és én érzem, hogy igazságatlan oollam irányodban, hogy kell lenne valaminek életemben, amit elhallgattál, ami melletted szól, ami méltóvá tesz a befogadásra. Beszélj!

— Igazad van, ő mester — felelt a mestér. — Van egy emlékem még, melyet nem mondtam el életombó, de oly jelentéktelennek tunt s oly régen volt... De ma Sevóusz reggele van... Falun történt s ott akkor szokásosnap volt, hogy a zsidóság apraja-nagya felvonul Sevóusz napján virágzó lombokkal és virágokkal. Husz vagy huszonöt romlott cimborámmal összebészeltünk, hogy botokkal, kövekkel feljegyverkezzük rájuk lesünk s összetörjük, véresre verjük, kikergeljük, felpel-

untam az ügyfél várását, az elfacsérelt delatánokat, nem akarok nyugdíjas szüleinre szorulni. Ezért szofförvitzgát teszek. Inkább a standon állni és várni az utast, mint a klenst. Ott legalább készpénzzel fizetnek. „Társadalmi pozíció”? Hát erről igazán ne beszéljen zsidó! Melyik társadalomban szerezünk pozíciókat? Amelyik nem vesz be?

Életsorsok dióhéjban...

Finkelstein - Walach - Litvinov

Husz esztendeje írták az összes antisemiták és zsidóbarát lapok a „Times”-től a „Kisbürgözd és Vidéké”-ig, hogy az a Litvinov — nem más, mint Finkelstein. Most kiderül, hogy ez is „álnév” volt, amelyet a volt külügyi népbiztos emigráns korában vett fel. Az igazi neve: Walach. És a Paris Soir szines tudósítást közöl arról, hogy mit is mond a letünt nagyr virre, aki nem más, mint Jankel Walach rabbi Lodzban.

Reb Jankel-nek — ahogy a cikk írja — nagy „nekome”-ja van, hogy így utólréa a nevezis fivérével, ezt az istentelen külügyért. Azt mondta a jámbor és híthü testvér, hogy most már bizonyára új életet fog kezdeni Litvinov. Ó már korábban levelet írt neki „ebben az ügyben”, de nem is válaszolt. Es amikor három évvel ezelőtt Varsóban járt a 170 millió világhatalomnak reprezentánsa, akkor néhány percig beszélgetett rabbi fivérével Varsóban, mikor éppen Genföböl jött. Litvinov cigarettát adott Reb Jankelnek, míg ő szemrehányásokkal illette. Azt mondotta neki, hogy megelégedeztet arról, hogy van Isten az Egben. — De szégyény Litvinov egész bolond volt — meséli Reb Jankel. — Azt merre mondani, hogy én seennihez sem értek. Azután elutazott.

Igazi zsidó jelenet lehetett. De mi mégsem hiszük el. A Paris Soir tudósítója nagyon érdekesen kiagyalta ezt a „szines” történetet, de kevés benne a valószínűség. Mert egy „zsidó rabbi”-nak, mint Reb Jankel, van annyi esze, hogy ne mondjon morálpredikációt annak a fivérének, aki éppen egy szalonkocsiból száll ki, mint külügyi miniszter, hogy néhány percig beszéljen vele. Lehetséges, hogy mondotta neki, adjon az Ur neked erőt, hogy feladatokat teljesíthesd. Litvinov is van annyira „litváknak”, hogy nem „a por cigarettát”-el alázza meg zsidó tudományokban jártas fivérével.

Csak egyet hiszünk el. Ha ez a Reb Jankel valóban olyan jámbor ember, örvend annak, hogy már nem olyan exponált ember

szeljük az egész zsidó községet ezen a napon, Sevóusz ünnepe. Már lesbe is álltunk valamennyien a szük kis utcá torkolatánál, ahol meg kellett jelennie a felvonuló zsidó községnek s azok már jöttek is, leelőlt két gyönyörű széke füeska virágzó ágakat lengetve... S ahogy őket láttam, elszorult a torkom, oly gyönyörű, ártatlan gyermekek voltak... s abban a pillanatban, ahogyan huszonöt cimborámmal megmarkolta kövét, útréra emelte botját és a gyermekekre rohant, én az utolsó pillanatban előbök vettem magam s az átkes meg a kövek az én fejemet érték... akkor ott összecsom, a társaim megráztak és megráztak és a pogrom elmaradt... Ez az egész, többet vagy egyebet nem is mondhatok. Jól tudom, ez nagyon kevés, de lásd, oly nagyon vágyom a jobb és igazabb életre és úgy szeretném, ha befogadhatók...

A rabbi azonban könnyes szemekkel ölelte át a megtért és így szólt: — Fiam, az Ur elénk tartja ezt az egy jócskekedetél arra, hogy bocsánattal forduljon feléd s Izrael táborába visszafogadjon. Az ő szerte minden bűnbánatra, minden megtérésre kiterjed, ő az elbukottaktól sem tagadja meg soha a reményt és az irgalmat, Jöjj, Hilárius, Izrael visszafogad s az Ur örök reménye batorit a megtérés utján.

Es a község elkezdte Sevóusz reggeli imáját...

Reb Jozsef, vagy Mordche, ahogy otthon a szülői házban hívhatták Litvinovot. Az is igaz, hogy amilyen bizonyos az, hogy Litvinov nem megy vissza Lodzba, vagy máshova rabbinak, olyan biztos, hogy egyhamar nem lesz egy zsidó orosz külügyi népbiztos.

Litvinov történelmet csinált. Ahogy tudunk még néhány zsidó zeniről, aki szintén hasonló művelt. Mert a sors utjai kiszámíthatatlanok és talán neki is küldetése volt, amelyet most már befejezett. Talán jobb is így. Mert minek egy zsidónak akkora felelősséget vállalni? Valószínűleg a lodzi Reb Jankel is így gondolta. Az a Reb Jankel, aki édes testvére a volt külügyi miniszternek. Bizonyára mindketten eleseszték s ahogy egy életrajzban írják, azért is lett Walachböl Litvinov, mert „litváknak” volt, egyike azoknak a rendkívül elesesztü litván zsidóknak, akiknek agya élesen vág, mint a beretva, akár a Downing Street adott fel a „harber Rambam”-ot, akár a lodzi főrabbi. Legfeljebb a legutóbbi kérdésre nem tudott „enterolni” és ezért — megbukott.

Házasság telefonon

Egy munkácsi zsidó lány meát férjhez telefonon uton egy Chicagoon élő zsidó fiatal emberhez, aki néhány évvel ezelőtt vándorolt ki az Egyesült-Államokba. Lebovits Benjámin ügyes ember, mert megszerezte az amerikai állampolgárságot, amely a „mai világban” többet ér, mint — egy zsák szerelem. Illetőleg, ha már meg van az is, akkor mégis hiányzik egy asszony, ahogy hiányzott Adám ösapánknak is és ezt tőle időtlen-idők óta örököltük. Eszébe jutott, hogy bizony ott hagyta ő Weisz Hermina helyes kis munkácsi lányt és most már módja volna feleségül venni. De ma mindenféle komplikációk vannak és megnyasszony ide, megnyasszony oda, — illetoleg „oda” nem tudott jutni. De miért lett élelmes egy munkácsi zsidó? Képzeltük el: Munkács plussz Chicago! A zárt bevándorlási kvóta miatt telefonon vette feleségül Herminát és a bevándorlási engedély kiadásának semmi sem állott többé útjába. A telefonházasságot az amerikai konzulátuson bizonyították le. Az esketést az illetékes chikagói kerületi bíró végezte.

Ez tette fel a kérdést telefonon: Weisz Hermina munkácsi leányzóknak: hajlandó-e férjhez menni Lebovics Benjámin chikagói lakoshoz?

Nem tartott egy percig sem és jött a válasz: a boldogító igen. Nem tartott sokáig az egész aktus; összesen három percig. Es nem is került sokba. Harminc dollárba. Azaz több, mint tízezer lejbe. De bizonyára egy ilyen „igen” megérte a költséget. Ha majd a fiatal asszony Chikagóba lesz, „leszoporlja” majd a háztartási pénzből. Ha majd egy drága ruha kell az új asszonynak, talán revansot vesz majd a fiatal Benjámin és „nem”-et fog mondani. Egy kábelmentült igenért egy személyes nem-et! Akkor kívítek lesznek...

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, Bucuresti
Str. Azilul de Noaple 12. Telefon 51-2-39
Ücső és pontos kiszolgálás!

— ALKALAY FÖRABBI KIHALLGATASA PAL REGENSHERCEGNEL. Pal jogoszláv régensherceg kihallgatásán fogadta Alkalay jogoszláviai országos főrabbit, akivel hosszabb megbeszélést folytatott az ország zsidóságának kérdéseiről. A főrabbi ismertette Pal herceg előtt a zsidóság problémáit és sérelmeit, továbbá az ország hitközségeinek Belgrádban megtartott konferenciáján hozott határozatokat.

Akol 73 évvel halála után is él emléke a nagy férfinak

Rabbi Juda Aszód csodálatos élete...

Séta
Dunaszerdahely
emlékei között

(Dunaszerdahely, május havo). Galántáról autobusszal megy az utas Dunaszerdahelyre. A Duna egyik ágánál kompra teszik az autobuszt és úgy libognak át Europa egyik legnagyobb és legőbber enlegeteit folyóján. Impozáns itt ez a hatalmas folyam és semmi nem hirdeti, hogy itt alig néhány hónappal ezelőtt még országhatár volt. Talán csak egy hatalmasnak induló köhid, amely félbe maradt. Oriási betonpillérek merednek ki a földből, mintha a csehszlovák állam romjait jelképeznék. A pillérek tetéjén rozsdás gőmbasak, ezek a „síró”-nek szimbólumai.

Dunaszerdahelyre berobog az autobusz s a templom közelében áll meg. Itt van a város centruma, a hitközség háza is és ide érnek el a gettó „végnyalványai” is. Nem tagadható le, hogy a városra rányomja bélyegét a zsidó lakosság. Híthü emberek szakalasan jönnék-mennek. 2700 zsidó lelek lakik itt. Különösen híres a jesivája, ahol ma is 2-300 locher tanul. A főrabbi Weinberger Hillel, neki 500 bocherje van, a többi Katz Antal rabbinál tanul, aki a szilagyomlói főrabbi veje és személye nagy tiszteletben áll.

HOGYAN ALAKULT A DUNASZERDAHELYI HITKÖZSÉG

1770-80 között egy Cohen család alapította és sokáig egy is hívták zsidó körökben „ir sekkó kohanim” egy város, amely csupa kohanitából áll. Környekbeli falusi zsidókból rekrutálódott kezdetben ez a duanenti hitközség. A templom körül centralizálódott a zsidó élet. Két nagy temploma van, körülötte az ósdi gettóházak, alacsony ablakkokkal. Látszik rajtuk, hogy később ragasztották hozzá az „emeleteket”, amelyekre rozoga falépések vezetnek fel. Mindegy két rabbinak külön temploma van, de vannak ezenkívül kis imaházak. Az elaggott hívek részére külön működik egy aggokháza, ahol 50 embert látnak el öregségükre lakással és ellátással. Jelenleg működik két iskola is, s 8 osztályos, új Talmudóra iskolája öt osztállyal és nyganyi tanítóval.

Ez időszakra sok zslóvak menekült van itt, körülbelül 5-600 ember, akik arra könszerültek, hogy otthagyják régi otthonukat. Elég jól meg szerkezelt jogvédelmi szero van, amely dolgozik az összes menekültek érdekében. Erdekes, hogy vannak kitéréses is, ami nagy ritkaság volt erre felé, de az egyik kitért ügyvéd nem bír szakadni a régi múlttól és pontosan eljár a jogvédő úr-udába, hogy segítse a zsidó szerencsétleneket.

A DUNASZERDAHELYI ZSIDÓSÁG LEGNAGYOBB NEVEZETESÉGE AZ, HOGY OTT ÉLT, DOLGOZOTT ÉS ALKÖTÖTTI RABBI JUDA ASZÓD

Ha az ő életét megírjuk, akkor ebben benne van a városké is, melyben működött, Dunaszerdahely örök búskésege ő, akinek híre, nagy tudása, bölcsesége és páratlan jósa, rendkívüli valóságossága mely nyomokat hagyott nem csupán városának, hanem országok zsidóságában is.

Még vannak kevesen, nagyon kevesen életben, akik ismerték a múlt század egyik legkiválóbb rabbinagságát: Rabbi Juda Aszód-ot.

Pestvármegye északi határán fekszik ott, ahol a Mátrahegység és a felbökkel érintkezik, ott terül el a csendes Aszód község. Ez a hely az, ahol megpillantotta a világot a későbbi dunaszerdahelyi gaou, Rabbi Juda Aszód, az a városka egyike a legrégebbi zsidó településeknek. Amikor még Pest-megyében — Obuda kitelepelel — még egyetlen zsidó sem lakott, már akkor virágzó zsidó élet volt Aszódon.

Rabbi Juda Aszód szégyény, de nagyon vallásos iparoscsaládból származik. Apja szabó volt.

Röla beszélnek, hogy halála előtt az volt a kívánsága, hogy koporsóját azokból a deszkákból állítsák össze, amelyen élete során a ruhákat szabta. Azért kérte ezt, hogy ez az aszla legyen szöszölője az égiek előtt, hogy mindenkor becsülelesen dolgozott. Azért merre ezt megtenni, mert szerette a környéken ismert volt arról, hogy soha semmi-féle szöveget, vagy hozzávalót nem vett le, a neki adott ruhamelektől. Tehát azt lehet mondani, hogy kivétel volt, mert sok olyan mester létezik, akik nem csinálnak maguknak lelkisimereit-furdalást, ha egy-két darabot „előfűtenek”. Amikor apja meghalt, a fia nyolc éves volt. Még akadtak nemrégiben fül- és szemtanúk, akik állítják, hogy hallották, amint a kisfiú apja koporsójával gyászbeszédet tartott. Még a legkeményebb színi emberek sem tudták visszatartani könnyeiket, amikor ezt a gyászbeszédet hallották.

Mondani sem kell, hogy a feleség meunyre megyászolta a derék embert. Egyetlen vigasza a derek füeska volt. Nemsokára elköltötte anyja a jesivába, először Szüzy-be (Szüdjizta), ahol Rabbi Filip Büchler volt a tanítója, aki később Szécsénybe költözött, de mindenkor jesivát tartott feun.

Az akkori főrabbi Rav Büchler rögtön felismerte a fiatal gyermek páratlan képességeit és úgy bánt vele, mintha saját gyermeke lett volna. Amikor látta a rabbi, hogy a fia előrehaladt tanulmányában, elküldte kerát elhunyt fivéréhez, Alron Büchler-hez — Alron Szüdjiznek is hívták — aki akkor Dunaszerdahelyen lakott és ott mint rabbi működött. Itt maradt hosszabb ideig Juda Aszód. Főradhatatlanul tanult. Tízennyolc éves korában elhagyta Dunaszerdahelyt és Nikolsburgba ment, ahol akkor a morvaországi Rabbi Markus Benedikt működött s akinek híre meszezi földön ismeretes volt. Voltak jőszi locherjei, de amikor Juda Aszód odament, mégis esemény-számba ment. Már ekkor feismerték bünalutas készségét. Az a hír jart róla, hogy 500 oldal Talmudot és Sulehanaruch részt tud kiülről. Mesterre, a kiváló országos rabbi felismerle hallatlan talantumát. Nemsokára az a kinttetés érte, hogy a rabbi megbízta 40-50 tanítványának tanításával. Ez a kinttetés bizonyos szempontból ártalmára volt, mert a „kollegák” kikeztek, intrikáltak és terveket szöttek ellene. Nagyon felütnést kellett az a komplot, amelyet nagyon durva módon hajtottak végre. Egy csufolódo íratot szerkesztettek ellene. Ebben számos vádat emeltek ellene.

A ROSSZINDULAT

Juda Aszód nagyon „kek” — hangzott a ód. Folyton csak büszkélkedni akar tudásával és tekintéllyel akar szerzeni, amelyet ki akar használni a többiekkel szemben. Önkényesen tart egy jesivát és 40-50 bochernek tanításkkal szolgál. Így akar „tekintélyt szerzeni” a rabbi előtt is. Megengedi magának, hogy kritikálja a rabbijt és tanítási módjával sinezen megelégedje. Kihívó módon állítja, hogy a rabbi tudása nem bírna ki egy alapos kritikát. Még azt merészelt, hogy a kabbala líkkaival foglalkozzék anélkül, hogy volna megfelelő inspirációja.

Ezt az íratot becsempésztek a gemóroba, amelyből a rabbi előadott.

Amikor másnap felnyitotta a könyvet, azonnal felütnéki az irás. Annak lassu elolvásása után, megragadta Juda Aszód kezét, hogy bátorságot öntsön belé. Szemeit pedig erősen és mereven arra a fiatalemberre szegezte, akat a röpiat szerzőjének gondolt. Azután hangosan felolvasta az egész írást az egész jesiva előtt. Majd hangosan azt mondotta:

— Ne félj, mert helyt állok érled. Arra, hogy külön jesivát tartasz, azt mondom fiam, hogy folytatd csak tovább áldásos munkádát. Ezzel

Carmen Sylva a Fekete-Tenger gyönögye

Az egész fűrdődény tartamára a
NÉPÜNK
egyéni és társas kirándulásokat
rendez Carmen-Sylvára.

Áldozatok árán sikerült megállapodnunk
Carmen Sylva letelegetésén és legkomfortosabb

orth. kóser pensiójával
amely a Népünk előfizetőinek és olvasóinak az alatti legelőnyösebb áratok biztosítja:

Előszézon: Junius 5-től, 30-ig
Napi háromszori gazdag étkezéssel teljes pensió 120 lei, illetve 180 lei.

Főszezon: Julius 1-től, aug. 31-ig
240 lei, illetve 260 lei.

Utószezon: Szeptember 1-15-ig
150 lei, illetve 170 lei.

Olyan villák állnak a közönség rendelkezésére, amelyek a legkényesebb igényeknek is megfelelnek.

Az előszézon kedvezményeire számoltartók irának azonnal kiadónvatalunk címére, hogy megküldjék számukra fenti kedvezményre jogosító szelvényüket az orth. kóser pensióhoz.

A társas utazásban résztvevni óhajtok jelentsek be résztvevőikéket.

50%-os utazási kedvezmény

átadok neked még 50 ifjut, hogy tanítsd őket. A másik vadpontra, amely szerint le az én szavaimat kritizáld, azt mondom, hogy aki úgy behatolt a tudás mélységébe, annak joga van ahhoz, hogy szavainat a kritika jogával ülesse. Egy ilyen tehetséges embernek még azt is megengedem, hogy üdökölt esetben így szóljon: Mester! Ennél a kérdésnél gondolatmenete nem egészen szabályos, mert itt és itt törés mutatkozik. Végül: hogy kabaláival foglalkozol? Ezzel megengedem neked, hogy intenziózen tanulmányozd a szent kabalát.

Ettől az időtől kezdve elismerték mindenütt nagyságát és szellemi fölénycét Juda Aszódnak.

Olyan hével és olyan odaadással tanult Nikolsburgban, hogy egyik szombatból a másikig nem kereste fel nyugóhelyét. Szakadatlanul, éjjel-nappal tanulmányai mellett ült. Szorgalmával csak vallásossága vetekedett.

ROVID EPIZÓDOK ELETÉBÖL

Vallásosságára jellemző az, amit Klein Salomon zenai rabbi beszélt róla. Amikor Juda Aszód nicolsburgi tanulmányait folytatta, nagyon szégyény volt. Alig volt cipője, sőt egy elég kopott és kissé rongyos cipőben járt. De amikor eszrogot vásároltak, ő vette meg a legszebb eszrogot a városban. A reggeli ima befejezése után meg sokáig tanult tallisban és teffilinben. Egyikben egy gazdag ottani földbirtokos azt hitte, hogy panaszkodo kisfiát Juda Aszód sértette meg. Felkereste az imaházban és eszrogot lehordta mindenféle sérté szavakkal. A fiatal tudós egy szóval sem válaszolt, hanem hallgatott. A rabbi véletlenül megballotta a szomszéd szobában, hogy mennyit kiabál az illető, megkérdezte Juda Aszód-tól, hogy mi is történt. Amikor a tényállást megtudta, utána küldött az illetőnek, akinek bocsánatot kellett kérni.

Juda Aszód rendkívül éles ésszel boncolgatta

Jás támadt és négy év után elhagyta Galántát. 1857-ben a vizsályok elültével a szerdahelyi *Reb Aron Paskoszt* választották meg. Nagy és tudományos vitát folytatott *Rabbi Juda Aszoddal, Kszaf Szoferrel*, továbbá *Saul Nathansohn* híres lembergi rabbival. Rendkívül jóteknő ember volt, tizenhét évig működött. Nevéhez fűződik a galántai Sasz-chevra megalapítása.

1872-ben a nagy tudóst, kiváló szónokot és héber író: *Rabbi Simon Friedmann*t választották meg. Írásai még ma is kéziratban vannak. 1890-ben hunyt el és akkor következett be az esemény, amely páratlan a magyarországi zsidóság történetében.

KÉT ORTODOX HITKÖZSÉG

Nem tudom, hogy egy híres, de mégsem nagy hitközségnek története elég érdekesítő-e a közönség egy részének. De el kell mondanom azt, mert ami ezután következik, az páratlan a magyarországi zsidóság történetében. Az elhunyt főrabbi vejét, *Feldman Mózes* rabbit akarta egy párt a rabbiszékbe ültetni. De a hitközség zöme azzal érvelt, hogy a régi statutum szerint nem lehet a hitközségben alkalmazott, akinek ngyanott rokonsága van. Megindult a nagy vita arról, hogy vajjon a rabbi is ebbe a kategóriába tartozik? Egy döntés szerint — igen. A szentvételek magásra csaptak, éveken keresztül a hatóságokat is foglalkoztatták.

A békét nem lehetett másképpen helyreállítani, minthogy megengedték, hogy két ortodox hitközség működjön, ami unikum volt. (Később már Erdélyben is akadt ilyen hely, az utóbbi évtizedekben). Az anyahitközség neve: I. galántai ortodox hitközség, a kivált hitközség pedig: II. galántai ortodox hitközség. Külön templomuk és rituális fűrdőjük volt, csupán Talmud Tórájuk, az anyakönyv, az iskola és a Chevra Kadisa közös. A szakadás megmaradt akkor is, amikor *Feldman Mózes* rabbi elfogadta a pesti Rombach-utcai templom meghívását. Az anyahitközség megválasztotta a jámborleltű, bekeszerető, tudós *Reb Binjamin Seidlt*, akinek fia *Reb Solum Dov Oser*, a mosani főrabbi.

A második ortodox hitközség főrabbija 1859-ben *Reb Josef Zvi Duschinsky* lett, aki az egész ortodox világban híressé tette nevét a Galánta. Legendákat beszélték bekeszereléről. Adar 7-iki beszédei négy óráig tartottak és meszei földről jöttek meghallgatni. 1921-ben lett Huszt főrabbija, majd 1955-ben elfogadta a szentföldi ortodoxia meghívását. *Reb Chaim Soumenfeld* utódként működik azóta is. Utóda a galántai rabbiszékben a pápai születésű *Buxbaum Jozsua* nagymagyari főrabbi lett, aki a hunfali caddik kedves tanítványa volt. Jelenleg is a felvidék egyik legjobb és legismertebb jeviváit tartja fenn.

Ez a kétszáz éves története röviden egy vallásosságáról ismert régi hitközségnek.

Megszabadulhat
a ruhájára ahulló kellemetlen lejkorpától, ha

„HEINRICH“

PETROL
szappant
használ.

Megszünteti a
hajhullást és
korpázást,
kapható minden
szaküzletben

Motzen Béla:

Sevuoth, mint a zsidó „világhatalom” hírnöke

Isten népének hatalmat ad
Isten megáldja népét békével.

(Zsolt. 29).

Ha a zsidóság mai társadalmi és politikai helyzetére gondolunk, úgy különösen hangzanak tünk fel a költőkirály fenti verse. Hol van Izráel hatalma, ereje, amit a szoltáros megénekelt? Mi vagyunk a föld legüldözött és leglenézettebb népe. Mi hát a hatalom, amelyet Isten nekünk ajándékozott?

Ha a német propaganda minisztériumot, vagy más ellenségünket fogják megkérdezni, ezek igenül választ fognak adni. Szerintük a zsidóság világhatalomra törekszik. A zsidók meghódítanak mindenkit és mindent. A zsidó szellem befolyása után igazodik a világ, a föld minden értékes terméke és a kontinensek kineve mind a zsidóság ölébe hull.

Ezek a gyűlölettel telt megállapítások nem egyebek, mint az expanzív germanizmus tudatos rágalmai s ezt felesleges az igazságsan gondolkodni és józan itélőképességű embernek megmagyarázni. Tény, hogy a földkerekség évszázadok óta a zsidókkal szemben a zsidó hatalomról beszél. Ez a zsidó hatalom, amelyet Isten népének ad, Isten megáldja népét békével.

Ez a Midrás meséje tovább is fűződik. A pogány népek csak akkor nyugodtak meg abba, hogy Izráel kapta a hatalmat jelentő tant, amikor megtudták, hogy ez a hatalom, nem a kard, nem az erőszak, nem a vér; hanem a béke hatalma lesz. "Isten népének hatalmat ad, Isten megáldja népét békével."

Itt tér el Izráel hatalmának természete más népek hatalmának sajátosságaitól. Izráel erkölcsi hatalmát, szent tanának erejét csak a béke impériumában juttatja érvényre. Így jutott Izráel ellentétbe azokkal a népekkel, akik vallási és erkölcsi felfogásukat karddal és vassal terjesztették, akik azonban a történelem folyamán feledésbe is merültek.

Ne keserítsen el bennünket az a szomorú tény, hogy ma harok dulkak körülöttünk, mert a tömegek moraja, egyes népek gyűlölete, a népbolondítók uszításai és a visszacsúszás a látszólag legyőzhetetlen pogányságba, az nem egyéb, mint a midrásbeli népek megáldott összefutása Bileám elé. A kilobbanó felben levő lángnak utolsó fellobbanása, erjedés ez, amelynek meg kell előznie a leülepedést.

H. G. Wells az „Emberiség története” c. művét azzal a biztos reményhirdetéssel fejezi be, hogy előbb-utóbb az összemérés testvérsülése be fog következni és az a heveség amellyel korunkban a túlzó nacionalizmus labra kapott, csak azt látszik bizonyítani, hogy ez már ennek a kornak az utolsó erőfeszítése. El kell tűnnie ennek a kornak, hogy helyet adjon a másoknak, a Sevuothe szellemiségén, a Szináj erkölcsi igéinek követésében kialakuló kornak, amely megvalósítja a próféta mondást: Fegyvereikből kapákat, dardókból metszőkéseket fognak csinálni. nép népre nem emel többé kardot és nem tanulja a hadakozást. A szináj béke kivilatozatlása minden érző ember szívébe utat fog találni és mindenkit meg fog győzni.

Mi zsidók pedig érezzük magunkat büszkének, hogy mi adjuk a világnak azt a hatalmat, amelyet a béke gondolatának hívnak és ezzel a tudattal mondjuk és hirdetjük: „Isten hatalmat ad népének, Isten megáldja népét békével”.

zuzta a pogány Hellas olymposzi világszemléletét. A szináj szózat volt az ellenállhatatlan hatalom, amely a hazug társadalmakat a feledés homályába süllyesztette. Ez az a nagy igazság, amely a hamis vádaskodások és nemtelen rágalmakban tudat alatt kifejezésre jut, a tanítványnak fogvatékosági érzése, a Mindenwertigkeitsgefühl a Mesterrel, a Tan legrégibb hirdetőjével szemben.

Es ha ma újra remeg a föld, népeknek földrajzi és társadalmi forradalmi, a világberendezéseket megingató szociális kérdése, nemzetiségi harca és faji kérdések megismisíteni látszanak Szináj igaz hitvallóinak szentszót nemzetét; csüggedjünk-e? Nem fog-e az új verőzön bennünket véglegesen elseperni? Nem! Mert Szináj tana legyőzhetetlen, mert csak Góliátnak nyers erete az, amely ideig-órigaig tultesz rajtunk, de a végső győzelem a szellem erejéé lesz, mert „Isten népének hatalmat ad”, a Tan erejét adta...

A Midrás meséje tovább is fűződik. A pogány népek csak akkor nyugodtak meg abba, hogy Izráel kapta a hatalmat jelentő tant, amikor megtudták, hogy ez a hatalom, nem a kard, nem az erőszak, nem a vér; hanem a béke hatalma lesz. "Isten népének hatalmat ad, Isten megáldja népét békével."

Itt tér el Izráel hatalmának természete más népek hatalmának sajátosságaitól. Izráel erkölcsi hatalmát, szent tanának erejét csak a béke impériumában juttatja érvényre. Így jutott Izráel ellentétbe azokkal a népekkel, akik vallási és erkölcsi felfogásukat karddal és vassal terjesztették, akik azonban a történelem folyamán feledésbe is merültek.

Ne keserítsen el bennünket az a szomorú tény, hogy ma harok dulkak körülöttünk, mert a tömegek moraja, egyes népek gyűlölete, a népbolondítók uszításai és a visszacsúszás a látszólag legyőzhetetlen pogányságba, az nem egyéb, mint a midrásbeli népek megáldott összefutása Bileám elé. A kilobbanó felben levő lángnak utolsó fellobbanása, erjedés ez, amelynek meg kell előznie a leülepedést.

H. G. Wells az „Emberiség története” c. művét azzal a biztos reményhirdetéssel fejezi be, hogy előbb-utóbb az összemérés testvérsülése be fog következni és az a heveség amellyel korunkban a túlzó nacionalizmus labra kapott, csak azt látszik bizonyítani, hogy ez már ennek a kornak az utolsó erőfeszítése. El kell tűnnie ennek a kornak, hogy helyet adjon a másoknak, a Sevuothe szellemiségén, a Szináj erkölcsi igéinek követésében kialakuló kornak, amely megvalósítja a próféta mondást: Fegyvereikből kapákat, dardókból metszőkéseket fognak csinálni. nép népre nem emel többé kardot és nem tanulja a hadakozást. A szináj béke kivilatozatlása minden érző ember szívébe utat fog találni és mindenkit meg fog győzni.

Mi zsidók pedig érezzük magunkat büszkének, hogy mi adjuk a világnak azt a hatalmat, amelyet a béke gondolatának hívnak és ezzel a tudattal mondjuk és hirdetjük: „Isten hatalmat ad népének, Isten megáldja népét békével”.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye

Pensiunea KATZ

BUCUREȘTI, Str. Capitan Feraru No. 6.
Parter, în dosul Teatrului Regina Maria la Podul Senatului. TELEFON 5,43,05.

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5699

Péntek: Szivan 1, május 19. Ros-Chódes.

Szombat: Szivan 2, május 20. פֶּרֶק

Heti szidra: כְּמִדְבָּר

Heti haftora: וְדָרָה מִסִּפְרָא

Szombat kezdete:

üzet bezárás 7.35

gyertyagyújtás 7.57

Istentisztelet kezdete 8.05

Szombat befejezése 9.03

Kedd: Szivan 5, május 23. עֶרֶב שְׁבוּעוֹת

Szerda: Szivan 6, május 24. א' דְּשִׁבְעוֹת

Csüörtök: Szivan 7, május 25. ב' דְּשִׁבְעוֹת

Mazkir: מוֹכֵר

Péntek: Szivan 8, május 26.

Szombat: Szivan 9, május 27. פֶּרֶק 1

Heti szidra: נִשְׂאָה

Heti haftora: וְדָרָה מִשְׁנֵי אֶרֶץ

Szombat kezdete:

üzet bezárás 7.45

gyertyagyújtás 8.07

Istentisztelet kezdete 8.15

Szombat befejezése 9.13

A Tóra ünnepe

Mint annyiszor a zsidó történelem folyamán, könnyezve számoltuk ebben az évben is a tavaszi szefirah napokat. Izgalmas várakozásban, a háború és béke meggyőző számolásban, a napokat és heteket és számoltuk már három éve az erecsisraeli halottakat és sebesülteket és számoltuk vérző szívvel az újabb menekültek tizezreit, a kilozottak legőjtjét, a zsidó könnyek óceánjainak cséppmillióit.

A szefirah napok számolása véget ér, a szináj kivilatozatlása napja közeledik, de vajjon ezeknek a szefirah napoknak mérlege fog-e új utakat mutatni Szináj felé?...

Az utóbbi hónapok történései megmutatják az egész világnak, hogy akik Izraelt ártatlanul üldözik, azok az egész emberiség békéjét lenyegetik. S mindinkább kiderül, hogy az emberiség sem lehet boldog mindaddig, amíg a háborúk Damokles kardja ott lebeg az egész emberiség feje fölött. De mi a nép millióit ez a gond bántja, a zsidóság retentő tragédiája az, hogy neki még terület sincsen, ahol alaposan kisírhathá magát. A „racionalizmus” gondolkodás is értetlenül kell álljanak a tragédia mellett, amely az utóbbi 6-7 évben a zsidóságot érte. Ennyire elhagyott nép fatuma felett kell legyen egy földöntúli isteni védelem, amely mindezek után nem enged elpusztulni, sőt utat mutat számára, a mindig megújuló Szináj felé.

A Szináj! Az egész zsidó lét szimboluma és determinációja. Izrael olyan egyedülálló történelmi jelenség, mint amilyen egyetlen a Tóra, amelyen az az elszakíthatatlan frigy, amely őket egymással összeköti.

A seoutról egyetlen szóval sem emlékezik meg az Irott Tan. Semml szimbolumot sem rendelt megünneplésére. Pészaknak van a mációja, szukkotnak a sátor és roshasano-

nak a sófár. Ennek az ünnepnek létét a zóbeli tannak köszönhetjük, mint ahogy a talmudikus irodalomnak és azok megteremtőinek és művelőinek köszönhetjük, hogy a Tan fenn is maradt évezredek vértátrai dacára is. Ennek terjesztője nem a papság volt, vagy a tanítók. Az egész nép terjesztette, mert az írás szerint: heemidü talmidim harbé, szereztek sok tanítványt. Ez a hagyományok elője és legfontosabbja. A törvényismeretnek nem volt semmiféle anyagi előnye, a lart pour lart tanuláshoz és tanításhoz mintaképe lehet és ezt a példát épen mi zsidók — az anyagiasok — szolgáltattuk az emberiségnek. De ahogy sokmindent, úgy ezt sem tanulták el tőlünk. A Tannak legkiválóbb terjesztői el-sók voltak az őntelalozásban is, akik életükkel és vérükkel bizonyították a tan isteni eredetét és igazságát. A Tóra a zsidó nép lét-fenntartójának bizonyult, több mint három évezreden át. Kárpótlást akar nyújtani és nyújtott is három évezredenél régebbi idő óta. Kárpótlást nyújtott sokmindenért, ami egyébként az életet „széppé” teheti. De mik a földi örömeik ahhoz képest, amit nyújtott szellemi világosságban, erkölcsi tisztaságban, példátlan jólelkőségű hajlamban.

A három történelmi ünnepet, amelyek a kivonuláshoz, a szináj kivilatozatlásához és a pusztai vándorlásához állítottak emléket, vándor, vagy zarándok ünnepnek nevezik s ezen az ünnepen jámbor zarándokok vonultak Jeruzsálem felé. Ma is vándorol a zsidó nép nagy része, csak hogy — sajnos — nem a Szentföldre, mert Cerberusok állanak utjukba, akik nem engedik. A zsidó nép nem térhet még vissza az ősi földre, kénytelen ezért a négy világfaján keresztül vándorolni, de legalább lelkiük és gyermekeik lelke ne váljék hontalanná. S amíg ez a nagy összegyűjtés nem következik be, addig magunkban is hordanunk kell a zsidó lét egyik legfőbb szimbolumát: a Tórát. Vándorlásunk köszönhetjük a babyloni talmodot, a vándorlások alatt létesült a kasztíliai bölcséleti és költészeti iskola és a lengyel és rabbinikus irodalom monumentális épülete. Ahol a Tan van, ott zsidó „othon” is van, de ez nem az igazi, mert ez csakis Erec Jiszrael lehet.

Ha visszatérne az egész zsidóság az ősi tanhoz, ha megfennéink kötelességünket maradtalanul szerezésellen testvéreinkkel szemben, akkor remélhetjük azt is, hogy nemsoh-kára újra „zarándokünnep” lesz a Sevuothe, hogy végre felépüljön Cion. Isten akaratából, mielőbb, még napjainkban!

Dr. Feldmann Sámuel, főrabbi.

LAPUNK legközelebbi száma a közbecső ünnep miatt június 2-án jelenik meg.

JABOTINSKIT KIHALLGATÁSON FOGADTA A LITVÁN KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK. A Kaunasban tartózkodó Vladimir Jabotinskit, az új Cionista Szervezet elnökét kihallgatáson fogadta Szmetona Litván köztársasági elnök. Hír szerint az egy óráig hosszabb ideig tartó kihallgatáson Jabotinski az általános politikai helyzetet és a zsidóság állásfoglalását tárgyalta meg a köztársasági elnökkel. Ezután Jabotinski Cernius tábornok miniszterelnökkel jelent meg kihallgatáson, akivel megbeszélte a zsidó nemzeti mozgalom jövőbeni feladatait Kelet-Európában.

150 EZER CSEH ALATTVALÓ ELVESZTETTE ÁLLAMPOLGARSÁGÁT. Az United Press jelenti Prágából: Május elsején 150 ezer cseh alattvaló veszítette el állampolgárságát. Legnagyobb részük zsidó. A szudeta-vidék lecsatolása után elrendelték az 1918 november óta eszközölt honosítások felülvizsgálását. Tíz ezer egyen jelentkezett irataival felülvizsgálásra, míg összesen 160 ezer egyént szoltottak fel, hogy mutassák be irataikat május elsejéig. Ennek következtében 150 ezer polgár majus elsejével automatikusan elvesztette állampolgárságát.

Négy évig szenvedtem állandóan a legkínzóbb gyomorfájdalmaktól

Const. D. P. Neagu, Chioid tud. Buzáu, f. évi április 7-én a következő levelet küldi nekünk:

„Tisztelettel hozom sz. tudomására, hogy 4 éven keresztül szenvedtem állandóan a legkínzóbb gyomorbetegségben, míg cca. 2 hete — hála a lapokban közölt értesítéseiknek — informálódtam az Önök Gastro-D. gyógyszerere felől, melyet megvásárolva, kiilenthetem, hogy rövid használat után nálam olyan szinte hihetetlen eredmény mutatkozott, hogy eddig borzalmas fájdalmaim teljesen lecsendesítette, miért kérem fogadják legkövetőbb köszönetemet. Sziveskedniem nagyszerűen bevált gyógyszerükből még egy üveget utánytétellel küldeni, hogy a kurát folytathassam.”

Mit lehet fenti, mindenki részére rendelkezésre álló őszinte sorokhoz még hozzáfűzünk?

Gastro-D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszer-tárában, București, Calea Victoriei 124.

HÁZASSÁG. — Erdély ismert zsidó vezető egyéniségének, Csengeri Mayer Sándor szatmári földbirtokosnak bájos leánya Eva és Adler Pál gombospusztai (Magyarország, Abauj-Tornamegye) földbirtokos f. hó 7-én tartották esküvőjüket a budapesti Kazinczy-uccai orth. nagy zsinagógában. Az esküvő után az előkelő vendégek pazar eleganciával szervezett dínert várt az Andrásv-uton lévő Karmel orth. körsz pensióban, ahol a mátkapárnák és örömszülőknek számosan tolmácsolták szerencsekívánataikat.

A LENGYEL EGYETEMI TANÁROK TUNNETESE A GETTÓ-PADOK ELLEN. — A varsói egyetem és más főiskola számos tanára a varsói egyetemen tartott légvédelmi tanfolyam során tüntetően az előadóterem baloldali padorsáiban foglalt helyet. Az egyetem antizemita diákjai ugyanis bejelentették, hogy ragaszkodnak hozzá, miszerint a zsidó diákok a tanfolyam idején a terem baloldali „gettópadjában” üljenek. A zsidó diákok azonban tiltakozásuk jeleül állva maradtak az előadóterem jobb oldalán.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VERTISZTITO, cephajtó a dr. Földes-fele „Solvo” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Lei. Minden városi és vidéki gyógyszer-tárban és drogériában kapható.

„ZSIDÓ PARAZITÁK” KENYSZER-MUNKÁJA. A német birodalmi munkaközvetítő hivatal nemrég rendeletet adott ki, mely szerint a németországi zsidókat be lehet vonni a közmunkákba. Hogy milyen munkákat hárítanak a zsidókra, az kitűnik a „Salzburger Volksblatt” egyik nemrég megjelent cikkéből, amely a következőképpen hangzik: „Az összes munkaképes zsidókat Hajigetlehből munkára rendelte be a munkahivatal a Horb-Neckarhausen melletti vasutvonalhoz. A zsidók német munkásoktól különválatlan dolgoznak és orábot kapnak. Minden nap omnibuszokon szállítják ki őket a munkahelyre. A lakosság helyesli a munkahivatalnak ezen intézkedését, miután ezáltal az eddigi parazitáknak alkalmat adott praktikus munkára.”

Olcson és jól élkezhel

Herschkovits
orth. kóser pensiójában

BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
(bejárat Strada Soarelui 7).

„iréne”
București
Str. Lipsanilor 26. I. - Tel. 4.56-07

A legfinomabb női fehérneműk és kelengyék készítése a legújabb modellek szerint. Női gallérok, jabouk, mellények. Legújabb csipke, valamint saját műhelyünkben készült divatműjelműk állandóan kaphatók.

Szép kivitel, szolid árak.

— HAZASSAG. — Kohn Zsuzsika (Oradea) és Rosenberg Jenő (Simleu) a Népünk kiadói hivatali tisztviselője f. hó 28-án, vasárnap délután oradeai lakásukon (Str. Hilaria 20) tartják esküvőjüket, melyre ezúton hívják meg rokonaikat, jóbarátjaikat és ismerőseiket.

— ELJEGYZÉS. Schönfeld Alice (Oradea) és Goldfinger Ödön (Sfármas) jegyesek. (Mind a külön értesítés helyett.)

— TERVEZET A LENGYEL ÉS ROMÁN ZSIDÓSÁG KIVÁNDOROLTATÁSÁRA. (Varsó). Beck lengyel külügyminiszter a lengyel fővárosban elterjedt hírek szerint a közeljövőben kész tervezetet nyújt át Londonban a lengyel és román zsidók kivándoroltatása ügyében. A terv főbb vonalaiban megegyezik Schacht német tervével, azzal a különbséggel, hogy míg a német zsidók csupán vagyonuk elenyésző hányadát vihetik magukkal, addig Beck tervezete szerint a román és lengyel zsidóktól tőlük 15—20 százalékát vonják le csupán a pénzügyi és kivándorlási művelet lebonyolításánál felmerülő költségek fedezésére. Beck külügyminiszter a napokban nyilatkozott tervezetéről és kijelentette, hogy úgy Lengyelország, mint Románia a zsidóság kivándoroltatását a méltányosság és igazságosság szellemében akarja lebonyolítani.

— A ZSIDÓKNAK MÁR VASÁROLNI SEM SZABAD NEMETORSZÁGBAN. Az eszeni „Nationalzeitung”, Göring lapja, egyik legutóbbi számában többek között a következőket írja: „Az ipari zóna különböző városában és a birodalom más részeiben is egyöntetű jelentések érkeznek arról a megfigyelésről, hogy az utóbbi időben a zsidók drága árukat vásárolnak össze német üzletekben, különösen textilárúkat. Egyes kereskedők bizonyos határon túl meg is tagadták az áru eladását. Ezzel kapcsolatosan figyelmzették a hatóságokat, hogy tartsák szem előtt a zsidóknak ezen bevásárlásait. Felmerült a javaslat, hogy a zsidók számára külön igazolványokat bocsássanak ki, amelyeknek alapján bevásárolhatják napi szükségleteiket. Cél szerinti volna azonban annak az intézkedésnek az általánosítása, amelyet az egyes városokban, így például Kesselben vezettek be, ahol külön bevásárlási helyeket teremtettek a zsidók számára. Ezenkívül bevásárlásaiknak fokozottabb ellenőrzése is szükségesnek bizonyult.

Ezüst
menorák, gyertyatartók, serlegek, evőeszközök, templomi kegyeszek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártás és eladása: „TACAMUL”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

Levél egy algiri aggokházból

Nem akar ez büszkélkedés lenni. De úgy gondoljuk, hogy a zsidó tragédiának egy fokmérője, hogy az élet számumja mennyire szíjjelkergeti a szerencsétlen embereket s főleg bennünket zsidókat. Lehetetlenség meghatározás nélkül olvasni azt a ceruzával írott levelet, amelyet Algirából kaptunk a francia gyarmatbirodalom egyik gyöngyéből. Aki írta: Grünfeld Albert és a levelezés mellékelt névjegye szerint „Kunstmalér, műfestő. Painter, Peintre, Pictor, Pittore”. De szegény Grünfeld bácsinak nem lehettek nagy sikerei az életben, mint írja, az öregsége napjait egy aggokházában kell töltsen. Hospice Douera Solle B. B. (France) és arra kéri lapunkat szíveszint:

— Az életem nagyon keserves és unalmas itt az algiri aggokházában és szeretném, ha elküldenék a „Népünk”-et minden héten, hogy legalább azzal tölthessek egy pár boldog órát. Kérem azt is megírni, hogy mennyi az előfizetési ár, mert redukáltan tudnám fizetni. Kérem egy öreg sorsuldózt embernek ezt megtenni, aki itt synylódik egy aggokházában, aki egykor „Horav Moise Smiel Glasner zcl. híve volt”.

Nem büszkélkedés akar ez lenni, amelyre a cinikus azt is mondhatná, hogy azzal kérkedünk, hogy milyen ismertek vagyunk Algirában is. Nem azért írjuk e sorokat, csak kuriozitásból. Elvégre „boldogtá” lehet tenni egy Grünfeld bácsit és innen izentük neki, hogy a lapot megindítjuk neki. Grünfeld bácsi olvassa csak lapunkat, töltsen vele unalmas óráit és gondoljon arra hogy talán jobb egy algiri aggokházában, — mint Európában, amely kezd mindinkább egy bolondokházához hasonlítani...

— ELKÉSZÜLT A CSEHORSZÁGI ZSIDÓTORVÉNY. (Prága.) A minisztériumás befejezte a zsidótörvény szövegét, amelyet azonban csak Neurath báró birodalmi védnök jóváhagyása után hoznak nyilvánosságra. A „Narodny Politika” szerint a törvény a zsidók fogalmát nem faji, hanem vallási hovatartozandóság szerint határozza meg. Zsidónak tekintik azt, aki 1918 október 30-á előtti zsidó vallású volt, vagy szüleinek, illetőleg nagyszüleinek egyike is zsidó volt ezelőtt az időpont előtt. A törvény a zsidó ügyvédek és orvosok számárnyát két százaléknak állapítja meg. A közéletből teljesen kiküszöbölik a zsidóságot. A törvény mindazonáltal kivételeket enged meg, amennyiben lehetővé teszi, hogy egyes zsidóknak a „tiszteltetbeli árja” jellegét adományozzák.

— SZABADON BOCSÁTOTTAK KÉT-SZÁZHUSZ ILLEGALIS BEVÁNDORLÓT. (Jeruzsálem.) A saraifandi koncentrációs táborba internált 220 illegális zsidó bevándorlót szabadon bocsátották azon rendelet alapján, amely engedélyt adott arra, hogy május folyamán újabb zsidó kontingens vándoroljon be. Bagdadi jelentés szerint, Aref Abdul Razzek, a palesztinai terrorista mozgalom vezére, aki Palmir vidékére menekült, Bagdadba érkezett Sukri Saka mufti, közeli rokona társaságában. Ugyanakkor Jeruzsálemből jelentik, hogy a palesztinai zsidók az angol kormány palesztinai politikája miatt szerdán, vagy csütörtökön egynapos villámsztrájkra készülnek. A közel félmillió palesztinai zsidóság így akarja kifejezésre juttatni, hogy élesen ellenzi Anglia palesztinai politikáját. Le fogják szögezni követeléseiket is az angol politikával szemben és követelik megfelelő tartalmu Fehér Könyv közrebecsátását. Az egynapos villámsztrájk után a palesztinai zsidóság passzív ellenállásba kezd a mandatárius kormány intézkedéseivel szemben. Ugyanakkor jelentik, hogy az angliai régi cionisták szombati és vasárnap gyűléseiken élesen tiltakoztak a londoni kormány palesztinai politikája ellen.

A puder kiválasztása

A puder az arcbőr ápolásának igen fontos kelleke. Részben az arcbőr védelmére szolgál, részben pedig hamvas, egészségesen ható külszínt kölcsönöz az arcbőrnek. Szabály az, hogy a zsíros arcbőr-höz puder helyett használjunk

„Sulfamyl”-kén pudert.

— SZABADLABRAHELYEZTEK ROT-SCHILD LAJOS BARÓT, AKI AZONNAL ELHAGYTA NEMETORSZÁGOT. Louis de Rothschild bárót, a bécsi Kreditanstalt egykori elnök-igazgatóját, a nemzeti szocialista hatóságok több, mint egy éves fogvatartás után az elmúlt héten szabadlábra helyezték. Emlékeztet, hogy a lemondott Edward angol király személyes barátja és vendége volt a báró felsőausztriai kastélyában még wallisi hercegi korából. A volt angol uralkodó közbe is járt annakidején Hitler kancellárnál, de intervenciója nem vezetett eredményre. Rothschild báró ellen a náciak azt a vádat emelték, hogy ő idézte elő a Kreditanstalt bukását és az Anschluss után letartóztatták. A Rothschild Lajos báró ellen folytatott „vizsgálat”, amelynek során természetesen vágyonának javarészt elvesztette, befejezést nyert. Pénteken a hatóságok szabadlábra helyezték és ugyanakkor engedélyt adtak neki Németország elhagyására. Louis de Rothschild repülőgépen Zürichbe utazott, majd innen vonaton folytatta útját Párisba. A báró néhány napot öccse, Eugen Rothschild vendégeként a francia fővárosban marad, majd állandó tartózkodásra Londonba utazik.

— SEMMI ESETRE sem kellemes mezev és fajú izmokkal járni. Diana sóborszesz bedörzsölés visszaadja a ruganyosságát.

— JAHRZEITABLA alumíniumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lelt 150, kétszemélyes lelt 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő Boros papírkereskedés, Cluj.

— FOKOZOTT ELLENŐRZÉS A PALESZTINA—SZIRIA-I HATÁRON. Az utóbbi 12 év alatt Palesztina és Transzjordánia lakói utlevél nélkül látogathatták meg egymást. Minden okmány nélkül léphettek át a Jordán. A palesztinai főkörmányzó az április 20-iki bevándorlási rendelet kapcsán most újabb rendeletet adott ki, mely szerint június elsejétől kezdve Transzjordánia lakói csak utlevéllel vagy más dokumentummal léphetnek át Palesztina határát. Ilyen dokumentum nélkül nem fogják beengedni őket az országba. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert különböző arab terroristák békes utazóknak adva ki magukat, Palesztinába surrantak be.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palacsállaoda mellett.

Az ardeali zsidók találkozóhelye
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
(a baia-mare-i rabbi hechsere)
BUCUREȘTI,
Str. Lipsanilor 7.
Telefon: 462-91
Sóococ hátamögött. Postavámma szemben
csoboranga erdealyi frangyosok

Közélet

— AZ ERDELYI ÉS BÁNÁTI ORSZÁGOS IZRAELITA KÖZPONTI IRODA kebelében működő Szociális Bizottság vasárnap előkészítő nagygyűlést tartott Nagyváradon dr Fischer József elnöklete alatt. Az ülésen résztvettek dr Deutch Ernő brassói főrabbi, dr Löwy Ferenc marosvásárhelyi főrabbi, Iax Salvalor, a központi iroda főtákkara, Jambor Ferenc, dr Konrád Béla, dr Kabos Béla, dr Faragó Viktor, Erdélyi Jenő, dr Vajda Pál főrabbi, dr Mózes László és dr Weisz Endre. Az első ülésen a zsidóság árteteződéseknek problémáit vitatták meg. Részletesen foglalkoztak a kivándorlás kérdésével és nyilvántartás vezetését határozták el azokról a foglalkozási ágakról, amelyek Palesztinában és a kivándorlás szempontjából szóba jöhető országokban elhelyezkedést biztosítanak. Az ülés 10 pontból álló határozati javaslatot fogadott el, amely szerint az Országos Iroda, a Zsidó Nemzeti Szövetség és az Arvagondozó együttesen országos szociális ügyosztályt állít fel, amely országos viszonylatban foglalkozik a zsidó népi problémák megoldásával.

— UJCIONISTA MEETINGEK ERDELYBEN. Május 14-én vasárnap két zsidó centrumban volt zaslóbontása az Ujcionista szervezethek. Plakátok és meghívók gondoskodtak Erniahályfalkán arról, hogy a Roxy mozgószínház terme megtelegen érdeklődőket. A gyűlést László Iván nyitotta meg, üdvözölte Leitner Zoltán erdélyrezi elnököt, aki ezután nagy beszédben vázolta a cionizmus mai helyzetét és annak megoldási módjait az ujcionista ideológia alapján. Utána Stein Mose, a kolozsvári helyi szervezet főtákkara tartott előadást az ifjúság szervezéséről. A tisztikar a következő: Elnök dr Balajti Andor, alelnök Beck Miklós, titkár: Grünfeld Tibor, ügyv. elnök Goldstein Mór, ellenőr Spitz Jenő, pénztáros Schönfeld László, KTCH biztos Bernstein József. — Vasárnap este Szatmáron történt meg az ujcionista helyi szervezet megalakulása. Leitner Zoltán elnök itt is nagy beszédben vázolta a célokat és a sokszáz főnyi hallgatóság feszült figyelemmel hallgatta az előadást. Az ülést dr Lázár Miklós orvos nyitotta meg, aki agilisán dolgozott eddig is a szervezet létesítése érdekében. Kiváló segítséget kapott dr Friedman József statusquo frabbiban, akinek beszéde intellektus sikert aratott. Majd utána Scheiman István ügyvéd buzdította a kinttartásra az ifjúságot. Ottagu direktorium vezet az ügyeket, amely a következő tagokból áll: dr Friedmann József főrabbi, dr Lázár Miklós, dr Schwartz István, Schwartz Zoltán, Princz Pál, Scheiman István főtákkár és a választmány.

— TISZTJUTÓ KÖZGYŰLES A MAROSVÁSÁRHELYI ORTODOX CHEVRÁNAL. A napokban zajlott le a marosvásárhelyi ortodox zsidó szentegylet tisztújító közgyűlése, mely alkalommal a következő vezetőiséget választották meg: Elnök Abraham Soma, alelnök Singer Pinkász. Elöljárósági tagok: Rosenbaum Izrael, Gidáli Lajos, Moskovics Léb, Weisz Miklós és Linzer Samuel.

Izletes jó kóser házikoszt kapható
Dietfermann Vilmosnál
TIM.SORRA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes Utazóknak megtehető kiszolgálás! kedvezmény

IME EGY EMBER, AKI MEZEI MUNKÁT VÉGEZ

Izlet — a mindennapi, állandó munkában — megacélosodnak. Melle — amelybe reggelitől-estig friss levegő hatol — erős és erős. Szervei jól működnek, egészsége tökéletes.

AZ IRODAI TISZTVESELO

Benben, akinek háta munkája fölé görnyed, órákon át mozdulatlanul ül és elhasznált levegő telegrzik be, egészen máá körülmények között él. Épp ezért, az esetek 80 %-ban rossz a vérkeringése, mája duzzadt, erekrekedésben szenved, így állandóan fogza a közérzete. Egészségi állapotát a következőkben foglalhatjuk össze: meglassult anyagcseré, azaz a mérgező anyagok és salakok tökéletes kiválasztása. Ilyen esetekben az URODONAL kúra nagyon hasznos. Rendszeresen kiválasztja és eltávolítja az összes ártalmas anyagokat; tehermentesíti a májat, rendszeressé teszi az epkiválasztást, definíciójába a beleket, rugalmassá teszi a véreketet és revitalizálja a vért.

URODONAL

A LEGJOBB REUMA ELLENI SZER

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY. MEGBIZHATÓ MÁRKA

— A TFL-AVIVI VÁROSI TANÁCS KÖVETELI AZ „ILLEGALIS” BEVÁNDORLÁS ENGEDÉLYEZÉSEST. A tel-avivi városi tanács a napokban ülést tartott, amelyen vita tárgyává tették az illegális bevándorlók ügyét. Az ülésen tiltakoztak a bevándorlókkal szembeni embertelen bánásmód ellen és elhatározták, hogy táviratilag tiltakoznak Londonban a palesztinai kormányzat magatartása ellen. Az ülésen Rokeach polgármester megrázó beszédet tartott, amely így hangzik: — Lángoló tiltakozásunknak kell kifejezését adnunk ama bánásmód ellen, amelyben a kormányzat a szerencsétlen illegális bevándorlókat az utóbbi napokban részszítette. A bevándorlóknak visszaküldése a nyílt tengerre ezen embertelenségnek tetőfoka. Azt hittük, hogy Anglia, amely Isten és az emberiség előtt felelős a Zsidó Nemzeti Otthon felépítéséért, megérti majd, hogy Palesztina ezen menekültek utolsó menedéke. Szentül hiszem, hogy az ucca egyszerű angol embere a mi oldalunkon áll. Mely a családunk azonban a palesztinai kormány ténykedésével szemben. Tiltakozunk e bánásmód ellen, amely nyílt arcucapása az emberiség és igazság legelemibb törvényeinek. Látuk szerencsétlen testvéreinket és senki közülnk nem tudná helyzetüket szavakban érzékelteni. Akik közöttük állottunk, nem tudtuk könnyeinket visszafojtani Nincsen olyan hatalma a világnak, amely őket körünkől ki tudja szakítani és amely visszaküldie őket abba a pokolba, amelyből nemrég szabadultak ki. Eddig is jöttek hozzánk és biztosíthattam a világot, hogy tovább is jönni fognak. Nem tudjuk ölbetelt kezekkel szemlélni tragikus helyzetüket, egész bensőnk felforr az együttérzés hevével. Lehetetlen, hogy a figyelmű arcát el ne borítsa a szegénykezős pirjal. Miután a kormány szinte hermetikusan elzárta országunk kapuit, nem riadt vissza attól, hogy a tenger ismerelenségébe és bizonytalanságába kergesse a szegény zsidó hontalanokat, akik nálunk kerestek menhelyet üldözött életük számára. Tel-Aviv nem fogja tűrni ezt a szegényt.

— HALÁLOZÁS. A szalmári zsidó társadalom osztiailan részvéte mellett temették el Kaufmann Jenő fűszerkereskedő feleségét, aki hétfőn este 48 éves korában hirtelen elhunyt. Kaufmann Jenőné vallásos életével és jótékonykodásával általános megbecsülést szerzett, temetésén tisztelő nagy számban jelentek meg. Teitelbaum Joel főrabbi és Winternicz rabbi mondtak gyászbeszédet. Ferjen és gyermekein Bandin és Lászlón kívül, kiterjedt rokonság gyászolja.

Embergép és gépember

Korunk egyre inkább az elmechaniizálás felé halad és az ember, aki megteremtette a gépeket, maga is a mechanizmus uralma alá kerül. A gép és ember kapcsolata kitágul és honyolultabbá lesz. Az ismeretek kivételéle gazdaságára van szükség, ha tájékozódni kívánunk az összefüggések között. Stern Márton mérnöknek, az erdélyi zsidó értelmiség ifjúság tehetséges tagjának „Embergép és gépember” címen most megjelent kötet a modern ember számára elengedhetetlenül szükséges tájékozódást könnyíti meg a gépek, mechanizmus és energiák világában. A könyv az élet racionalizálásába való bevezetés igényével készült és ennek igen sikeresen tesz eleget. Feltárja az anyag és energia összefüggéseit, felsorolja az eltékozolt anyagi javak számadatait és alapos tudással fejtegeti azokat a lehetőségeket, amelyeket az emberiség boldogabb jövődjének érdekében mindaddig elmulasztottak sorompóba állítani. A könyv határozott érteke a népszerű tudományos irodalomnak. A mű izléses boríték-lapját Sebő Andor festőművész rajzolta. (—)

ISMERD MEG AZ ORSZÁGOT
AROVA UTAZOL Most aktuális!
Arnold Zweig
Vihar
palesztina felett
új regénye
Mindenkinek el kell olvasnia.
Kapható mindenütt. Epecha kiadás.

— TIZENÖT ÉVES AZ AMERIKAI JOINT. A napokban mult el 15 éve annak, hogy megalakult az amerikai Joint Distribution Comité és a Jewish Colonisation Association (ICA) által kezdeményezett American Joint Reconstruction Foundation. Az alapítványnak az a célja, hogy a nyomorgó zsidó lakosság, különösen a közép- és keleteurópai zsidó tömegek számára konstruktív segílyt szervezzen meg. A Foundation elnöke Sir Osmond d'Avigdor Goldschmidt, igazgatói dr Bernhard Kahn, Louis Oungre és David J. Schweitzer. A Foundation 700 hitelszövetkezetet létesített az elmúlt 15 év alatt. Lengyelországban mintegy egymillió zsidó részesül közvetlen vagy közvetett támogatásban a több mint 500 hitelszövetkezet részéről, amelyeket a Foundation tart fenn. Lettorszában és Litvániában a zsidó lakosság 60 százaléka részesül ebben a támogatásban.

